

Öppet hus hos Copiax

Sid 10

Specialtema: Värdeförvaring

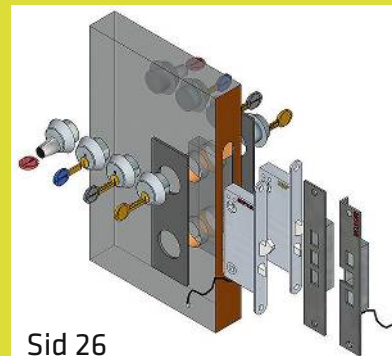
Sid 12

Nytt om offentlig upphandling

Sid 18

Vanliga frågor om dörrar & lås

Sid 26

Brinnande intresse för utbildningar!

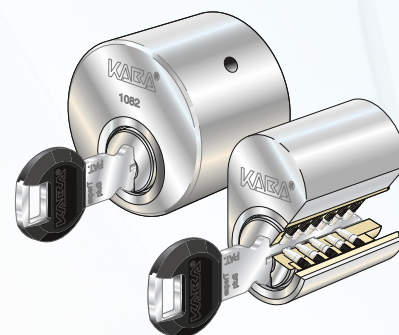
BEYOND SECURITY

KABA®

Kaba expertT pluS

håller högsta kvalitet och är nu ännu bättre. Den vändbara nyckeln i kombination med den tekniska precisionen i cylindern ger oöverträffad säkerhet och livslängd. Självkärlart kan Kaba expertT pluS integreras med alla våra elektroniska lås- och passagesystem.

www.kaba.se

*Juridiskä skydd på nyckel
och cylinder till 2033*

Nytt år och nya regler och lagar!

SÄKERHETS- INSTALLATÖREN

Utgivningsav: Sveriges Lås och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, SLR

Besöksadress:

Ansvarig utgivare: Mats Moberg

E-post: mats@slr.se

Annonser: Erik Fahlander

E-post: erik@slr.se

Kansli: Susanne Dahlborg

E-post: kansli@slr.se

Tel: 08-721 40 55

Fax: 08-721 40 56

Redaktionell produktion:

Cicero Tryck & Media

Redaktör: Stefan Löfgren

E-post: stefan@cicerotryck.se

Tel: 08-641 37 77

Repro & layout: Cicero Tryck & Media

E-post: info@cicerotryck.se

Tel: 08-641 37 77

Tryck: DanagårdLiTHO AB,

Ödeshög 2016

Upplaga: 11 600 ex

ISSN 2001-791X

OM SLR

Förbundsordförande:

Benny Jansson

Förbundsledare: Mats Moberg

Hemsida: www.slr.se

Sveriges Lås och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, SLR, är

en rikstäckande organisation för

låsmästare från Trelleborg till

Kiruna. SLR har 149 medlemsföretag

med 49 filialer och totalt

198 säkerhetsbutiker spridda

över hela landet.

SLR är anslutet till SWESEC

(Svenska Säkerhetsföretag), Euro-

pean Locksmith Federation samt

Företagarnas Riksorganisation.

SLR bildades 1955 och har i sam-

arbete med bland annat Svenska

Stöldskyddsföreningen, SSF,

och Svensk Brand och Säker-

hetscertifiering, SBSC, utarbetat

regelverk och krav för auktorisa-

samt tredjepartscertifiering

av verksamheten.

SÄKERHET I HEMMET

Som privatkonsument får du mas-

sor av tips och råd om du besöker

sidan www.sakerhetihemmet.se

Där får du råd och tips rörande

skydd av bostad, fordon, fritid-

hus eller båt. Råden är baserade

på erfarna lussmeders gedigna

kunskaper inom

säkerhetsområdet.

Ett nytt år innebär inte enbart nya kunder och mera jobb utan även en hel del nyheter gällande lagar och regler. I en speciell artikel i detta nummer kan du läsa mer om vad som är på gång men i korthet är följande aktuellt:

Lagen om Elektroniska personalliggare gäller från den 1 januari 2016 och den gäller för hela byggbranschen. Lagen innebär bland annat att byggherren ska anmäla till Skatteverket när och var byggverksamhet påbörjas samt tillhandahålla utrustning (till exempel läsare eller mobiltelefon med en applikation som stödjer dokumentation av identifikationsuppgifter) så att en elektronisk personalliggare kan föras. En personalliggare är en förteckning över vilka som arbetar på arbetsplatsen. Den ska uppdateras dagligen och vara lätt tillgänglig om Skatteverket gör ett besök.

SLR har tecknat ett ramavtal med ett företag som kan hjälpa våra medlemsföretag med teknisk utrustning och i olika frågor gällande den nya lagen.

Den 31 mars i år kommer det nya regler från Arbetsmiljöverket gällande organisatorisk och social arbetsmiljö. Reglerna är framtagna för att försöka vända den ökande trenden med social ohälsa samt utbrändhet på arbetsplatser. Även här räknar vi med att senare i vår kunna hjälpa våra medlemsföretag med information med mera om de nya reglerna. Arbete pågår och vi återkommer så fort vi har mer information.

I detta nummer berättar vi också om våra utbildningsdagar som nu är inne på elfte året och fortfarande ökar i omfattning, både kursutbud och antal deltagare ökar år från år. Den snabba teknikutvecklingen samt nya standarder och regelverk gör det nödvändigt att ständigt vara uppdaterad för att tillgodose säkerhetskundernas önskemål. Det blir också allt fler kopplingar mellan lagstiftning och säkerhetsprodukter, till exempel brand och utrymningsregler är absolutkrav som måste följas och här får inget bli fel!

Tillgänglighet är ett annat område som ständigt växer, installationer av dörrautomatiker, "öppnarknappar", skyltar och markeringar ökar. Även här måste lagar och regler följas för att allt ska bli rätt och säkert för användaren.

Standarder gällande säkerhetsdörrar och lås har funnits sedan förra seklet men på senare år har våra välkända Svenska standarder allt mer ersatts av Europeiska, (EN). Som medlemmar i EU är Sverige tvingade att ta in EN standard och de får då benämningen SS-EN. En hel del i de Europeiska standarderna känner vi igen men det finns mycket som är annorlunda och som kan ställa till problem om man inte är uppmärksam. Vi har i artiklar i denna tidning samt i olika utbildningar med mera under senare år informerat om de viktigaste skillnaderna. Men information är svårt och det tillkommer hela tiden nya importörer och kunder som inte har följt de senaste årens utveckling inom området. Vi märker det på alla frågor vi får till kansliet och alla frågor SSF rådgivning får i ämnet. I detta nummer tar vi upp frågan igen i en artikel och visar på väsentliga punkter man måste beakta vid köp av säkerhetsdörrar i dag.

Lagen om offentlig upphandling, LOU gäller när myndigheter, kommuner med flera gör upphandlingar. Lagen som bygger på

"Lagen om Elektroniska personalliggare gäller från den 1 januari 2016 och den gäller för hela byggbranschen"

europiska direktiv har på senare år allt mer ifrågasatts och antalet överklaganden är konstant högt. En ny myndighet tillsattes hösten 2015 för att försöka öka kunskaperna runt LOU och hur man undviker ev fallgropar. Inom vårt område, lås och säkerhetsupphandling, är det ofta frågetecken runt upphandlingarna, vilket egentligen inte är så konstigt. Det krävs en stor kunskap inom området för att allt ska bli rätt, en kunskap man knappast kan förvänta sig att alla upphandlare ska ha. Det är därför oerhört viktigt att alla parter hjälps åt för att så många professionella och kunniga installatörer som möjligt ska kunna lämna anbud. Vi riskerar annars att öppna denna marknad helt för lycköskare och mindre seriösa aktörer, något som absolut inte gynnar någon part.

SLR har tagit fram en "checklista" för upphandling av lås & säkerhet för att peka på viktiga punkter samt vilka

speciella förutsättningar som gäller för att en säkerhetsinstallation ska bli korrekt och funktionsdugligt utförd. Skriften är avsedd som en hjälp för upphandlare så att de ska få bästa förutsättningarna för en lyckad upphandling.

Vårt nya Gesällbrev för Inbrottslarmsinstallatörer ökar i popularitet. Hör av dig till oss på kansliet@slr.se eller slå en signal på 08-721 40 55 ifall du är nyfiken på detta nya kunskapsbevis!

Ha nu en riktigt skön och säker vår!

Mats Moberg

www.prodib.se

SILCA FASTBIT II

- Användarvänlig tillhållarmaskin från Silca för att kopiera tillhållare, Abloy och Abusämnar. Pålitlig och precis.

Nyrekrytering och utbildning brännhet fråga

Många av våra medlemsföretag har i dag växande problem att nyrekrytera utbildade lässmeder och säkerhetstekniker. Bristen är allra mest påtaglig i storstadsområdena och speciellt Stockholmsområdet.

Varför finns det en brist?

Yrkesprogramutredningen (SOU 2015:97) ger en del svar på detta. Andelen elever som väljer yrkesprogram har gått ner det senaste årtiondet och detta är en trend i hela OECD-området. Knappt 30 procent av en årskull studerar i dag på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Trots att de elever som väljer ett yrkesprogram, och som slutför utbildningen, generellt sett har mycket goda möjligheter att få arbete, väljer många för säkerhets skull ett teoretiskt högskoleförberedande program.

Av de elever som tagit examen från samhällsvetenskapsprogrammet var 47 procent av kvinnorna och 60 procent av männen inte högskolestuderande tre år efter avslutad gymnasieutbildning (SCB 2015. Etablering på arbetsmarknaden tre år efter gymnasieskolan).

Många väljer alltså ett högskoleförberedande program utan att fortsätta till högskolan. För dessa

elever går inträdet på arbetsmarknaden långsammare jämfört med de som gått ett yrkesprogram.

Yrkesutbildningarnas attraktivitet.

Den allmänna bilden av yrkesutbildningar i Sverige är i ett EU-perspektiv låg. När det gäller frågan "Skulle du rekommendera en elev att välja ett yrkesprogram?" hamnade Sverige på en bottenplats (Cedefop 2014. Attractiveness of Initial Vocational Education and Training, Identifying what matters.)

"Medlemsföretagen i SLR efterlyser en mix av utbildningsvägar för ungdomar och vuxna"

Forskaren Alexandru Panicans djupintervjuer med elever om deras utbildningsval erbjuder en illustration av attityderna bakom statistiken (Panican 2015. Väljer unga fel? – grundskoleelevers attityder till gymnasieskolan). Så här uttrycker sig två ungdomar om yrkesprogram i gymnasieskolan:

"Jag har hört att om man väljer yrkesprogram så är det liksom bara det, det blir inte mer efter det i hela livet."

"Jag vet inte mycket om yrkesprogram men jag är inte intresserad av dessa heller, det är utbildningar för de som inte vill plugga."

Panicans slutsats är att elever som tänkte välja ett högskoleförberedande program genomgående hade en negativ syn på yrkesprogrammen men att detta också gällde elever som själva tänkte välja ett yrkesprogram.

Elever behöver bättre kunskaper om yrkesutbudet inför gymnasievalet

Yrkesprogramutredningen har som en vägledande utgångspunkt att elever måste få ett bättre beslutsunderlag inför sitt gymnasieval. Utredningen besökte projektet "Jobba i Västerås" Projektet har bett såväl 10-åringar som 19-åringar att uppge alla yrken som de kan komma på. Resultatet i de båda grupperna har varit ett tjugotal yrken, och skillnaderna i typen av yrken dem emellan har varit liten.

Utifrån ett sådant resultat är det inte svårt att begripa varför så få elever väljer något av de små yrkesprogrammen som till exempel Hantverksprogrammet – inriktning Lässmed.

Eleverna vet helt enkelt inte vad de väljer bort.

Utredningen föreslår förstärkt yrkesvägledning i grundskolan samt att obligatorisk praktisk arbetslivsorientering (prao) återinförs på grundskolenivå

Vuxenutbildning – Yrkesbytare

Yrken som till exempel lässmed kanske också delvis har en karaktär där man behöver större mognad för att se charmen eller det meningsfulla i arbetet.

För dessa yrkesområden kommer inte gymnasieskolan att vara den enda lösningen på kompetensbristen. Även om vi får en förstärkt studie- och yrkesvägledning, fler elever som praoar, och ökad information från branschorganisationer, så kommer inte antalet sökande elever till vissa bristyrken att räckas till. I dag finns återvändsgränder i utbildningssystemet för de vuxna som behöver läsa en yrkesutbildning för att få jobb.

Vuxenutbildningen har hittills i första hand varit behörighetsgivande i till exempel matematik och engelska. Yrkeskurser är generellt sett dyrare både att starta upp, införskaffa rätt material eller hitta lämpliga lokaler till. Resultatet har blivit ett relativt litet utbud av yrkeskurser. Reglerna med nuvarande statsbidrag för vuxenutbildningen ger också problem vid översökning av kurser. Sökande som tidigare läst ett högskoleförberedande program är lågt prioriterade och har därmed svårt att byta yrke. Man tillämpar vad vi skulle kunna kalla en "baklängesintagning", detta av arbetsmarknadspolitiska skäl.

Mix av vuxen- och gymnasieutbildad personal.

Medlemsföretagen i SLR efterlyser en mix av utbildningsvägar för ungdomar och vuxna. Det är en spännande och viktig utmaning för SLR att bidra med att skapa förutsättningar för detta framöver samt även se över möjligheterna med en branschskola i internatform, i likhet med den som våra norska kollegor har.

I nästa nummer av Säkerhetsinstallatören kommer jag att återkomma till vad vi kan göra i ett kortare perspektiv för att öka söktrycket till den gymnasiala lässmedutbildningen.

Benny Jansson
Förbundsordförande
SLR

www.prodib.se

SILCA FUTURA

- Liten och smidig maskin som fräser och dekodar laserskurna bilnycklar på kod, borrade nycklar på kod och cylindernycklar.

KASSASKÅPSNYCKELTILLVERKARSPECIALISTEN

Vi tillverkar alla typer av kassaskåpsnycklar. Speciellt Rosengrens nycklar och lås.
Vi utför öppningar och reparationer. Försäljning av nya och begagnade skåp.

Samma expertis under nya flaggor.

Hemsida med begagnade skåp:
www.sesamlas.se

Första Långgatan 18
413 28 Göteborg
031-380 68 00

NOKAS

www.nokas.se

Rekordstort deltagande på SLRs utbildningsdagar!

– denna gång utökat till fyra dagar

HET UTBILDNING. Det finns ett brinnande intresse för SLRs utbildningar!

Drygt 330 personer, kursledare, företagare och installatörer, samlades för elfte året i rad till SLRs utbildningsdagar. Under fyra dagar i slutet av januari genomfördes det över 40 kurser och föreläsningar i allt från företagande, lagar och regler till rena produktutbildningar. Ett stort och varmt tack till alla deltagare och kursledare!

Sedan starten 2005 har utbudet av kurser samt antalet deltagare växt avsevärt och det har varit elva fantastiska år med ett stort och unikt engagemang från alla deltagare. Nu är det inte enbart under några dagar i januari som viljan till lärdom är stor. Under 2015 var det till exempel cirka 500 deltagare på andra SLR-utbildningar. Räknar man då in de 260 som deltog på SLRs utbildningsdagar det året blir det en imponerande totalsumma.

Suget efter utbildning är ett tydligt bevis på våra medlemmars stora nyfikenhet och vilja att ständigt utveckla sina kunskaper för att på bästa sätt kunna hjälpa säkerhetskunder runt om i landet och ibland även utanför Sverige.

Något mycket viktigt på utbildningsdagarna är tillfället att träffa och samtala med kollegor och pro-

duktleverantörer, ett gyllene tillfälle för många nya kontakter och erfarenhetsutbyten.

På årets utbildningsdagar hölls information runt nya lagen om Personalliggare på byggarbetsplats.

Lagen trädde i kraft vid årsskiftet och osäkerheten och frågorna runt den nya lagen har varit många. SLR har därför ett samarbetsavtal med företaget TemPlus AB för att få hjälp med frågor och lösningar runt den nya lagen.

Elsa Braadland från TemPlus höll under tisdags- och onsdagskvällens mingelkvällar information runt nya lagen samt visade upp lämpliga produkter för att uppfylla kraven.

Bo Arnesson, känd bland annat av de som har FR2000 system, berättade på samma mingelkvällar om nya regler från Arbetsmiljöverket.

Från den 31 mars 2016 gäller nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö, AFS 2015:4.

De nya föreskrifterna kan laddas ned från webbplatsen www.av.se. SLR tittar nu på möjligheten att erbjuda info/utbildning i ämnet för att underlätta införandet och för att kunna uppvisa rutiner för detta vid eventuell inspektion från Arbetsmiljöverket.

SLRs nya skrift/handbok *Vägledning och tips för anbudsförfrågan vid Upphandling av Lås och säkerhetsprodukter* förevisades på en kurs om LOU (Lagen om offentlig upphandling). Ingrid Sjöstedt

CERTIFIERING KRÄVS. Det krävs certifikat på utbildning för att få utföra Heta Arbeten.

PRAKTISKT PROV. Anders Bergman instruerar eleverna i det praktiska provet för Heta Arbeten.

Suget efter utbildning är bevis på medlemmarnas

MINGEL ÖVER GRÄNSERNA. På raster och under kvällsmingel ges tillfälle till många kontakter kollegor emellan.

► från Upphandlingsrådgivarna AB och Mats Moberg, SLR, har under 2015 arbetat med underlaget som presenterades på våra utbildningsdagar. Några småjusteringar ska nu göras och sedan är skriften färdig för distribution till upphandlare med flera runt om i landet. Vår förhoppning är att vägledningen ska bidra till förbättrade upphandlingar och en minskning av alla överklaganden som ofta beror på otydligheter i upphandlingarna. En förbättring som kommer att gynna alla inblandade parter.

Vid planeringen av SLRs utbildningsdagar 2016 upptäckte vi tidigt att kursutbudets omfattning inte skulle rymmas inom de tre dagar vi normalt haft tidigare år. Därför valde vi att utöka evenemanget till fyra utbildningsdagar då bland annat information och kurser för medlemmar i SHG (certifierade värdeförvaringstekniker) utökats och nu omfattade två hela kursdagar samt ett årsmöte (se separat reportage i detta nummer). För att SHG-medlemmarna skulle ha möjlighet till att delta på andra intressanta kurser valde vi, med några få undantag, att ägna större delen av första dagen och kvällen åt SHG aktiviteter.

En certifierad värdeförvaringstekniker har unika kunskaper inom området högsäkerhetslås och värdeförvaring. Kunskaper nödvändiga för arbete på eller med så kallade klassade skåp till exempel vapenskåp och olika värdeförvaringsenheter.

Kravställningar, utbildningar med mera för certifierade värdeförvaringstekniker drivs i ett nära samarbete mellan myndigheter, utbildare och bransch.

En viktig del i detta samarbete är de info-möten som hålls under SLRs utbildningsdagar där representanter från myndighet, certifieringsorgan, produktleverantörer och värdeförvaringstekniker deltar.

På info-mötet diskuteras och informeras det om frågor och nyheter i regelverk, standarder, lagstiftning med mera. Från och med 2017 är det obligatorisk närvaro som gäller på dessa info-möten för att få behålla medlemskap i SHG!

Under åren som gått har en av de mest besökta och uppskattade kurserna varit den som vi valt att kalla "Preparandkurs Låsgesäll". På kursen (eller kurserna då vi kör flera pass) får eleverna en grundlig genomgång i de krav som ställs för att erhålla ett Gesällbrev i yrket.

Våra mycket professionella lärare, Jan Thörner, Mats Nykom och Anders Göthberg, drillar under åtta intensiva timmar, eleverna i de grundläggande teoretiska och praktiska kraven inför ett gesällprov.

Efter minst tre år i yrket (alternativt ett år i yrket om personen genomgått gymnasial utbildning i ämnet) samt med preparandkursen i ryggen kan sedan eleven avlägga prov och erhålla sitt yrkesbevis i form av ett Gesällbrev.

Sedan förra året finns nu även "Preparandkurs Inbrottslarm" som på kort tid blivit populär och efterfrågad.

Även här kan man efter minst tre år i yrket (alternativt ett år i yrket om personen genomgått gymnasial utbildning i ämnet) samt med preparandkursen i ryggen avlägga prov och erhålla sitt yrkesbevis i form av ett Gesällbrev.

Då preparandkursen för inbrottslarm kräver mindre mängd utbildningsmateriel och enklare logistik än för preparandkurs låsgesäll, kommer vi under 2016 att kunna erbjuda flera kurser på olika datum och orter. Möjlighet till utbildning på enskilt medlemsföretag finns också om tillräckligt antal elever anmäls.

Är du intresserad av denna kurs eller har frågor runt detta så är du välkommen att höra av dig till SLR kansli på kansli@slr.se

Varför då ett Gesällbrev för inbrottslarmsinstallatörer?

Försäljningen av inbrottslarm har under de senaste 15 åren ökat mycket kraftigt. Tidigare var det oftast större verksamheter och objekt som installerade inbrottslarm och larmen var oftast komplicerade och dyrbara att installera.

Nu finns det en mängd typer av inbrottslarm på marknaden, med olika tekniker och för olika användningsområden. Det finns från enkla, oftast trådlösa som säljs i dagligvaruhandeln för någon tusenlapp, till komplexa professionella system med en avsevärt högre prislapp. Dessutom erbjuder i dag allt fler företag installation och försäljning av larm, företag som normalt inte arbetar inom området inbrottsssäkerhet!

Certifierad behörig ingenjör är ett mycket bra kunskaps/yrkesbevis som funnits i yrket under många år. Problemet är att det är väldigt dyrt att certifiera alla installatörer på ett installationsföretag och kravnivån på certifieringen krävs heller inte för alla installatörer.

Gesällbrev för inbrottsinstallatörer är tänkt att underlätta för fler att skaffa sig ett bevis för sin kunskap och på så sätt även underlätta för kravställare/kunderna vid köp av installation.

Gesällbrevet visar att man har praktisk erfarenhet, kan de viktigaste gällande larmklasser och regelverk och att man vet vilka anläggningar man får och inte får installera för att uppfylla försäkrings- eller myndighetskrav. Det är även ett mycket effektivt och enkelt verktyg för innehavaren att visa upp när

stora nyfikenhet

VETGIRIGA ELEVER. Elever ivriga på att starta kurs Preparandkurs Inbrottslarm.

SKICKLIG GUIDE. Anders Gustafsson guidar elever i Elektromekanik.

EL OCH TELE. Praktiska övningar på kursen El och Telelära med Elektromekanik.

PERSONALSMART. Elsa Braadland visade produkter anpassade för Personalliggare.

LÖSNINGSORIENTERADE. Problemlösning i mekanik på Preparandkurs.

ABLOY®

An offer you
can't refuse

ABLOY® EL572/573 BASIC MOTORLÅS

Vi tycker att du bara ska betala för det du behöver. Våra Basic motorlås löser i stort sett alla dina behov till rätt pris. Utan styrbox och med bara 5 trådar blir installationen enklare och låset billigare. Låset är nytt, Abloykvaliteten lika hög som alltid. Och – an offer you can't refuse...

Varför skulle du välja ett annat lås?

www.abloy.se

An ASSA ABLOY Group brand

ASSA ABLOY

FORTS.

Allt fler lagar, direktiv och avancerad teknik kräver

TEKNISK KURS. Lars Värlander instruerar elever i Hi-O kurs.

KURS OM INBROTTSALARM. Gunnar Green guidade nyfikna

ELEKTROMEKANIK LOCKAR. Kurser i elektromekanik är alltid populära på SLRs utbildningsdagar.

FÖRVARA VÄRDE. Jimmy och Lars från Profsafe visade värdeförvaringsprodukter.

NY TEKNIK. Multimeter lika vanlig som skruvmejseln i låssmedens dagliga arbete.

► arbetsgivare, kravställare eller kund kräver bevis på kunskap och utbildning.

På senare år har det allt oftare varit artiklar i olika media om vikten av yrkes-, kunskaps- och kvalitetsbevis.

I olika artiklar har vi kunnat läsa om Mästar- och Gesällbrev, auktorisationer och certifieringar och om hur kunder och arbetsgivare allt oftare efterfrågar dessa. (Gesäll- och Mästarbrev är dessutom giltiga och allmänt accepterade inom EU så att den som vill, enkelt kan söka arbete även utanför hemlandet).

Med ett ökat intresse från marknaden öppnas nya möjligheter för fler bevis på kunskaper och kvalitet. Det finns många områden, inom flera yrken, där specialistkunskaper är nödvändiga.

Allt fler lagar och direktiv inom olika områden samt komplicerad teknik ställer krav på att utföraren vet vad de gör och vad som gäller.

Det fördjupade samarbetet med leverantörer och tillverkare angående utbildningar som startades för ett par år sedan fortsätter. Medlemsföretag i Sem-Group höll ett stort antal avgiftsfria produktkurser, uppskattade och välbesökta av deltagarna.

Den fortsatt snabba teknikutvecklingen och integration mellan olika tekniker ställer höga krav på kontinuerlig utbildning och specialisering.

Yrket innefattar i dag så många olika discipliner att det hos det heltäckande säkerhetsinstallationsföretaget måste finnas specialister inom olika områden.

Till exempel tekniker inom IT och data, kamerateknik, inbrottsäkerhet, passerkontroll, utrymning, brandsäkerhet och tillgänglighet.

Genom att samla så många utbildningar som möjligt till en och samma plats och tid underlättar det planeringen för både utbildare och deltagare.

Ett bredare kursutbud kan erbjudas och det till en lägre kostnad än om det skulle genomföras som separata kurser.

SLRs utbildningsdagar innehöll som sagt en stor mängd olika kurser. Produktspecifika kurser, allmänna teknik kurser, projekteringskurser, affärsutvecklingskurser samt information om nyheter i lagar, förordningar, normer och standarder.

"Vår ambition med SLRs utbildningsdagar är att ha en lagom mix mellan nya och gamla ämnen"

En av nyheterna detta år var kursen i "Heta Arbeten" med certifiering. Heta Arbeten är arbeten som medför uppvärmning eller gnistbildning, till exempel svetsning, skärning, lödning och arbete med varmluftspistol eller slipprondell.

Tidigare har det räckt med att gå en kurs i ämnet och få ett intyg, numera krävs ett certifikat som är giltigt i fem år för att få utföra heta arbeten.

Försäkringsbolagens säkerhetsföreskrifter kräver att personer som utför brandfarliga Heta Arbeten (gäller även för arbetsledare, entreprenörer och företagsledare som är beställare av Heta Arbeten och därmed har det formella brandskyddsansvaret) är utbildade och har certifikat.

En annan mycket uppskattad kurs var SHGs materiellkurs som detta år gjorts om och utökats.

Kursen leddes av Owe Bengtsson, (känd expert på området och en av grundarna till SHG), Anders Holmlund, (bakgrund som provningsingenjör på SSF samt sakkunnig i ämnet på SÄPO), Mats Ny-

allt mer specialistutbildning i branschen

elever i projekteringskurs Inbrottslarm.

Dataspelsmässan! Nej utbildning i passerssystem från Axema.

KOLL PÅ PASSERING. Genomgång av olika passerkontrollprodukter på CDVI kurs.

GESÄLLBREV. Anders Gustafsson håller Preparandkurs för Gesällbrev Inbrottslarm.

STORT INTRESSE. Muntra och intresserade miner från nyfikna elever.

kom ordförande i SHG samt Anders Göthberg.

Både Mats och Anders hittar vi till vardags på Låsspecialisten Bröderna Nykom AB i Göteborg. På kursen fick deltagarna bland annat lära sig olika öppningstekniker, prova nya metoder och verktyg med mera.

Vår ambition med SLRs utbildningsdagar är att ha en lagom mix mellan nya och gamla ämnen på kurserna så att det ska finnas något lockande för alla deltagare.

Oavsett om man har deltagit tidigare år eller är ”förstaklassare” och oavsett om man är företagsägare, projektör eller installatör så ska det finnas något som lockar.

Alla deltagare på kurserna får på en blankett lämna synpunkter och betyg på kurserna.

Elevutvärderingarna detta år visade på genomgående mycket höga betyg gällande kursinnehåll och lärarnas insatser!

Feed-Back via kursutvärderingar samt förslag från deltagare hjälper oss att skapa ett attraktivt och förhoppningsvis nyttigt utbud av kurser.

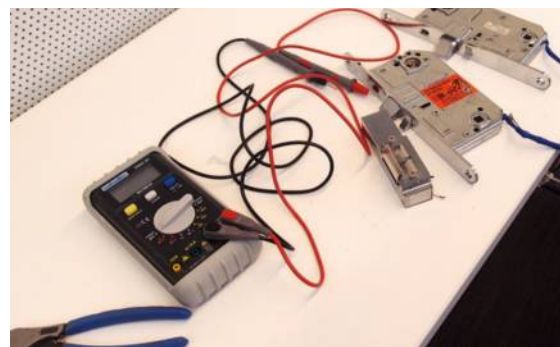
Alla förslag och synpunkter är välkomna och viktiga för att fortsätta utveckla våra utbildningsdagar. ■

LAGNYHETER. Bo Arnesson informerade om nyheter i Arbetsmiljölagen som träder i kraft den 31 mars.

KLART FÖR PROV. Utrustning för praktiskt prov Gesäll Inbrottslarm.

DELMOMENT. Elektromekanik är en av delmomenten i preparandkurs läsGesäll.

En Safe Trip med **COPIAX!**

Temat för årets Öppet hus på Copiax var baserat på Lasse Åbergs kulturfilm *Sällskapsresan* och därför var namnet på årets event, Safe Trip.

Under dagen och kvällen bjöds det semesterteman, musik, mat, dryck, dans och grisfest, allt influerat av Spanien.

Förra årets deltagarantal slogs rejält och totalt 629 personer deltog på dagen och 527 på middagen. En stor mängd leverantörer och tillverkare fanns på plats under utställningen och Copiax passade på att lansera sin nya layout av Copiax webbshop.

I år hade även deltagarna möjlighet att fota sig i en fotonör och använda rekvisita för att likna de klassiska karaktärerna från filmen, vilket resulterade

till många skratt på kvällen, då dessa bilder visades upp på de stora skärmarna.

På kvällen anordnades middag i Annexet vid Globen. Temat var en modernare typ av den klassiska grisfesten. På lilla scenen uppträdde en flamenco-dansös.

**"Gästerna verkade
helnöjda, givetvis blir vi
Copiaxare stolta över det!"**

Mellan rätterna hyllades vinnarna i prisrundan, denna gång var det Linköping låsservice och Nylunds lås i Härnösand som vann presentkort på Liveit.

Nytt för i år var leverantörspriset, Copiax hade utsett årets bästa leverantör baserat på ett antal olika

kriterier, glada vinnare blev ABUS.

Till huvudrätt fick gästerna olika spanska delikatesser, dessutom var fyra spädgrisar uppsatta på var sitt grillspett.

En riktig publikfavorit var bandet som underhöll under hela middagen, originalbandet Sun Trip fick med sig alla gästerna.

Som avslutning kom Ted Åström in och sjöng, därefter bildade nästan alla deltagare ett gigantiskt tåg som dansade genom hela lokalen.

– Kul och mäktigt var det. Extra glädjande är det att kunna konstatera att både låssmeder/säkerhetsinstallatörer och leverantörer verkade helnöjda, givetvis blir vi Copiaxare lite stolta över detta! Jag vill också passa på att tacka alla fantastiska Copiaxmedarbetare som gjorde denna dag möjlig, ett jättetack till er och till alla övriga som deltog, vi syns nästa år den 4 februari! säger VD Jan Ebrell ■

Värt att veta om värdeförvaring

ÄNNU I BRUK. Gamla skåp finns ofta fortfarande i bruk.

BUTIKSMILJÖ. Brandavskiljande skåp för butiksmiljöer från Profsafe.

För kommersiella verksamheter som till exempel företag, myndigheter, affärer och banker med mera finns det oftast krav från försäkringsbolag eller annan kravställare på om det krävs någon typ av skåp för förvaring av till exempel värdeföremål, tobak, pengar eller handlingar/datamedia. Dessa skåp benämns vanligen som värdeförvaringsenheter eller enbart förvaringsenhet och det finns en mängd olika varianter på dessa. Vilken typ av skåp som ska användas styrs av vad som ska förvaras.

LAPL EALK EBAJA

För privatpersoner har behovet av att tryggt kunna förvara värdesaker i hemmet ökat inte minst på grund av att det snart inte finns några bankkontor

med bankfack kvar. Bankkontoren ersätts allt mer av nätbanks och kontoren har flyttat upp i "molnet". Förr i tiden var det förvaring av kontanter och eventuellt smycken som avgjorde om man behövde ett "kassaskåp" i hemmet. Numera har vi en mängd saker hemma som vi bör eller måste låsa in. Vapen, bilnycklar, mobiltelefoner, surfplattor, bärbara datorer, USB eller externa hårddiskar med semesterbilder, smycken och pengar. Och inte att förglömna, alla dessa "kom ihåg lappar" där vi skrivit upp alla koder och lösenord som vi måste hålla reda på. Koder och lösenord för bankkort, banktransaktioner, olika inloggningar, på/avvarning av inbrottslarmet med mera.

De flesta bärbara enheter till exempel mobiler har i dag koppling till internet, (vi ska ju numera alltid vara "on-line", kolla mejl och Facebook, Twittra, blogga samt ha möjlighet till att arbeta hemifrån). Det innebär att arbetsplatsens servrar och datanät samt personliga kontouppgifter med mera många gånger kan nås via våra mobiler med mera. Massor av känslig företagsinformation och personlig information kan finnas tillgängligt i dessa apparater och de bör då behandlas som värdehandlingar.

En undersökning redan 2005 avslöjade att det då under sex månader glömdes nästan 6 000 mobiltelefoner och 47 bärbara datorer i olika taxibilar i Stockholm!

OLIKA MODELLER. Olika specialinredda skåp från Profsafe.

Förutom att vi måste bli bättre på att inte glömma våra apparater i taxin eller på tåget så bör vi ha möjlighet till att på ett säkert sätt kunna låsa in mobilen, surfplattan med mera under natten eller när man inte använder dem. Inbrott i hemmen ökar (även när vi är hemma) och ofta är det mobiler, surfplattor och datorer som försvinner vid dessa inbrott. Den som har lite kunskap knäcker sedan våra lösenord (inte alla har ens lösenordsskydd!) och kan sedan få tillgång till både företagsinformation samt tillgång till vårt privatliv, ID-kapningar blir allt vanligare!

När du ska förvara värdesaker i hemmet, och inte har särskilda krav från ditt försäkringsbolag, finns det flera alternativ på skåp som försvårar för tjuven att få med sig föremålen. Vissa av skåpen är avsedda att stå emot inbrottsförsök, andra brand och vissa både stöld och brand. Vilken typ av skåp som du ska använda beror på vad det är du tänker förvara i skåpet.

Tänk på att välja ett brandklassat skåp om du förvarar handlingar eller USB-minnen, externa hårddiskar med mera (semesterbilderna) i skåpet.

Om du använder dig av en Certifierad Värdeförvaringstekniker, medlem i SLR, så får du all nödvändig hjälp med förvaring av datamedia, värdeföremål, kontanter och vapen. Se www.slr.se för mer info!

Har du redan ett skåp hemma men är osäker på vilken typ det är, vänd dig till en certifierad värdeförvaringstekniker så får du hjälp.

Till hemmet kan du välja mellan någon av följande, klassade skåp

- Säkerhetsskåp enligt SSF 3492. Till exempel för förvaring av kontanter, smycken och annan stöldbegärlig egendom i hemmet. Krav vid vapenförvaring (vapenlagen)
- Värdeskåp enligt SS-EN 1143-1, lägst Grade 0. Till exempel för förvaring av kontanter, smycken och annan stöldbegärlig egendom i hemmet.

EXPERTEN VISAR. Owe Bengtsson expert inom området värdeförvaring visar mekaniken i en skåpdörr.

- Stöldskyddsskåp enligt SS-EN 14450 klass S2 med 30 eller 60 minuters brandskydd. Till exempel förvaring av värdesaker, datamedia och handlingar i hemmet.

Det är skillnad i de inbrottskyddande egenskaperna mellan stöldskyddsskåp och säkerhetsskåp. Ett säkerhetsskåp enligt SSF 3492 (tidigare SS 3492) är motståndskraftigare mot angrepp samt har högre krav på låset än stöldskyddsskåp enligt SS-EN 14450!

OBS! Det är polismyndigheten som med hjälp av till exempel värdeförvaringsteknikerns underlag godkänner om ett förvaringsutrymme får användas för vapenförvaring!

Om du har stora värden hemma regleras detta i ditt försäkringsbrev där det ska anges de speciella krav som då ställs på skåp, låsning av dörrar och fönster och/eller krav på inbrottslarm.

Även om man inte har krav på ett skåp från sitt försäkringsbolag eller inte förvarar vapen hemma så är det alltid ett gott råd att köpa ett klassat skåp enligt listan ovan. Det finns en stor mängd oklassade produkter på bland annat byggmarknader där inbrotts- och brandskyddet är ospecificerat och oklart. I värsta fall är de av lackad tunnplåt och med ett lås som kan vara enklare att öppna med skruvmejseln än med bifogad nyckel eller kod!

Vad är en värdeförvaringsenhet?

För de flesta av oss är ordet "kassaskåp" det mest bekanta och använda. I filmens och böckernas värld

är det alltid ett "kassaskåp" som busen ger sig på, Franz Jäger-skåpen från Jönssonligan sitter nog också djupt rotade i mångas medvetande.

Verkligheten är lite mer komplicerad än så, det finns en mängd olika typer av värdeförvaringsenheter/förvaringsenheter. Vissa avsedda att motstå inbrottsförsök, andra enbart avsedda att skydda mot brand eller också de som är har en kombination av båda egenskaperna. För att visa vad som ligger i begreppet förvaringsenhet så kan vi titta på denna lilla "enkla" förteckning nedan.

"Franz Jäger-skåpen från Jönssonligen sitt nog djupt rotades hos många!"

Förvaringsenhet kan bland annat vara ett: dokumentsskåp, dataskåp, stöldskyddsskåp, säkerhetsskåp, kassaskåp, deponeringsskåp, valv, värdeskåp samt ett skåp med deponeringsmöjlighet.

För att ytterligare göra det lite mer komplicerat så är de flesta av de ovan nämnda produkterna i sin tur indelade i klasser eller grades. När man ser detta förstår man kanske bättre hur viktigt det är att veta vilka krav som ställs på förvaring av media eller gods och vilken viktig roll en certifierad värdeförvaringstekniker har.

Som säkerhetskund är det näst intill omöjligt att avgöra vilken typ av förvaringsenhet man har om det

inte finns någon märkning på skåpet. En certifierad förvaringsenhet ska alltid vara märkt. Denna märkning (som oftast sitter på dörrens insida) ska visa efter vilken standard eller metod enheten är provad.

När det gäller förvaring av pengar, värdehandlingar och värdeföremål så är det begreppet värdeförvaringsenhet som gäller.

Från Svensk Försäkring finns det rekommenderade beloppsgränser för olika typer av värdeförvaringsenheter. Detta kan man hitta på www.svenskforsakring.se och sedan söka på FTR (=Försäkringsförbundets tekniska rekommendation) och leta upp FTR 1028.

Denna rekommendation ger en fingervisning om vilket belopp som kan förvaras i respektive typ av värdeförvaringsenhet. Kom ihåg att värdena i dokumentet är rekommenderade värden och du måste alltid kontrollera med din kravställare vad som gäller i just sitt fall.

När det gäller vapenförvaring ska Polismyndighetens föreskrift följas.

Problemet med att ge exempel på användningsområden för olika förvaringsenheter försvåras av att det finns och har funnits en mängd olika standarder och provningsmetoder genom åren.

Eftersom man inte direkt "sliter" ut ett kassaskåp så kan det finnas mycket gamla skåp ute hos användare som uppfyller krav enligt äldre eller utgången standard och då krävs det ofta en certifierad värdeförvaringsteknikers kompetens för att avgöra vilka krav produkten uppfyller.

Är du osäker på säkerheten bör du kontakta en

TILL NYA KUNDER. Nya skåp på väg ut till kunder.

► Certifierad Värdeförvaringstekniker!

Det finns inom SLR en grupp medlemmar som har specialistkunskaper inom området värdeförvaring och dessa medlemmar är dessutom tredjepartscertifierade för uppgiften via ackrediterade certifieringsorgan.

Denna grupp medlemmar kallas certifierade värdeförvaringstekniker och den kunskap om värdeförvaringsenheter och hög-säkerhetslås som dessa medlemmar har är unik och absolut något du som kund och kravställare bör känna till.

För att bli certifierad värdeförvaringstekniker krävs lång erfarenhet och utbildning. När alla krav uppfylls kan man, efter en godkänd examination, erhålla ett certifikat som intygar kunskapen.

En certifierad värdeförvaringstekniker har bland annat all nödvändig kännedom om vilka lagar, regelverk och paragrafer som gäller för till exempel förvaring av vapen, datamedia, kontanter osv. Inte minst vapenförvaring brukar ställa till bekymmer för många och då är det en god idé att kontakta en värdeförvaringstekniker för att verkligen vara säker på att alla regler och lagar följs.

En värdeförvaringstekniker, medlem i SLR, har unika kunskaper när det gäller komplexa helhetslösningar inom säkerhet. Om du står i begrepp att byta lås i ditt värdeskåp eller vill kontrollera att det har rätt inbrottskydd så är det en värdeförvaringstekniker som kan hjälpa dig.

Vill du förvissa dig om att ditt "skåp" uppfyller gällande krav efter en eventuell reparation eller ett låsbyte? Är du osäker på vad märkningen på ditt gamla skåp motsvarar i jämförelse med nu gällande standarder? Har du ansvaret för ditt företags förvaring av handlingar och dokument och vill kontrollera att det sker på ett säkert sätt och att det uppfyller

de rekommendationer som ditt företag eller försäkringsbolag föreskriver? Är du vapenhandlare eller ansvarig på ortens skytteklubb och vill veta hur en säker förvaring av vapnen ska utformas?

Svaren på dessa och andra liknande frågor får du om du kontaktar en certifierad värdeförvaringstekniker.

Utbildning till värdeförvaringstekniker bygger både på praktiska och teoretiska moment. En stor del av kursprogrammet fokuserar på begreppsförklaringar, standarder, serviceanvisningar och

regler för ansvarsförhållandet mellan tillverkare och brukare. Bakgrundshistorik och äldre standarder är viktiga ämnen då många av de skåp som finns i bruk i dag har en hel del år på nacken. Det är i dessa fall viktigt att värdeförvaringsteknikern vet vad de gamla standardbeteckningarna motsvarar i nuvarande standarder så att kunden kan få rätt hjälp och råd.

Rätt service och service utförd enligt tillverkarens rekommendationer och tidsintervall är ett absolut krav när det gäller värdeförvaringsenheter och tillhörande lås. Konsekvenserna av utebliven service kan bli oerhört kostsamma och ibland till och med förödande om man tänker på vad som kan inträffa om det plötsligt inte går att komma åt det som ligger inlåst.

Ett annat viktigt utbildningsmoment är avsnitten om "säker förvaring, konstruktioner, hållfasthetskrav och inbrottskydd". En värdeförvaringstekniker måste behärska en mängd olika konstruktioner så att rätt åtgärd kan utföras vid till exempel ett låsbyte. Inget arbete får göras på en certifierad värdeförvaringsenhet som kan innebära att en försämringskrav av dess ursprungliga inbrottskydd eller hållfasthet.

Grunden till certifierad värdeförvaringstekniker lades i början på 1990-talet och är därmed en av de discipliner inom säkerhetsområdet som längst arbetat efter personcertifieringsnormer.

"Konsekvenserna av utebliven service kan bli oerhört kostsamma"

VAPENSKÅP. Här finns plats för flera vapen.

värdeförvaringstekniker

LADDAT OCH KLART. Skåp för Laptopförvaring med laddningsmöjligheter.

VARIANT. Det finns många varianter på skåp.

Dörrstängare du kan lita på

Redan 1930 började vi tillverka våra första dörrstängare och idag är ASSA ABLOY en av världens ledande producenter. Vi kan därför tryggt påstå att den senaste dörrstängarserien är vår bästa och mest tekniskt avancerade hittills. ASSA ABLOY DC-serien är mycket mångsidig och passar till alla dina dörrar. Montaget är snabbt och enkelt tack vare en dold monteringsplatta och ett stort urval tillbehör. Välj mellan utanpåliggande eller infällt montage och fyra standardfärger.

ASSA ABLOY DC – dörrstängare du kan lita på.

www.assa.se

ASSA ABLOY, the global leader
in door opening solutions

ASSA®
ASSA ABLOY

Vi är Sveriges ledande

Alla SLRs medlemmar är auktoriserade, innehar Mästarbrev och har en bred utbildning och ett gediget kunnande. Medlemsföretagen finns över hela landet och din närmsta säkerhetspartner hittar du här. Våra etiska regler och krav på Mästarbrev, garanterar en god service till en mycket hög kvalitet.

■ Alingsås Lås & Larmservice AB	ALINGSÅS	www.alas.se	Nylunds Lås AB	HÄRNÖSAND	www.nylundslas.se
■ Låsinväst Svenska AB (filial)	ANGERED	www.lasinvast.se	■ Vällingby Låsservice AB	HÄSSELBY	www.vallingbylas.se
■ Bergs Låsverkstad AB	BANDHAGEN	www.bergslas.se	■ Hässleholms Låssmed AB	HÄSSELHOLM	www.hmlasmed.se
■ Låssmeden AB	BODEN	www.lasmedboden.com	■ Allans Lås & Larm AB	HÖRBY	www.allanslas.se
■ Direct Larm & Lås AB	BORÅS	www.directlarm.se	■ Sickla Låsteknik AB	JOHANNESHOV	www.sicklalasteknik.se
■ Lås & Slipexperten, AB	BORÅS	www.lasclip.se	■ Järfälla Låsservice, AB	JÄRFÄLLA	www.jarfallalasservice.se
■ ■ ■ ■ ■ LåsTeam AB	BORÅS	www.lasteam.se	■ Norrlås, AB	JÄRFÄLLA	www.norrlas.se
■ Alviks Lås AB	BROMMA	www.alvikslas.se	■ Yxhage Lås & Europalarm AB (filial)	JÖNKÖPING	www.yxhage.se
■ Bromma Lås AB	BROMMA	www.brommalas.se	■ Yxhage Lås & Europalarm AB	JÖNKÖPING	www.yxhage.se
■ Täby Danderyds Lås AB (filial)	DANDERYD	www.tabyas.se	■ Kalmar Låsservice AB	KALMAR	www.kalmarlas.se
■ Optimera Svenska AB	EKSJÖ	www.optimera.se	■ WB Lås AB	KALMAR	www.wblas.se
■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	ENKÖPING	www.certego.se	■ ■ ■ ■ ■ Blekinge Lås & Larmteknik AB	KARLSHAMN	www.blekingelas.se
■ Låsmästarna i E-tuna AB	ESKILSTUNA	www.lasmastarna.nu	■ Ekbergs Låsservice eftr AB	KARLSKOGA	www.ekbergslas.se
■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	ESKILSTUNA	www.certego.se	■ Karlskrona Låsservice AB	KARLSKRONA	www.kna-las.nu
■ Great Security Sverige AB (filial)	FALKENBERG	www.greatsecurity.se	■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	KARLSTAD	www.certego.se
■ Vadsbolås AB (filial)	FALKÖPING	www.vadsbo.com	■ Certego AB (filial)	KATRINEHOLM	www.certego.se
■ Farsta Lås AB	FARSTA	www.farstalas.se	■ Låsfixarna i Kiruna AB	KIRUNA	www.lasfixarna.se
■ Nyckelkedjan, AB (filial)	FINSPÅNG	www.nyckelkedjan.se	■ Bysmeden Lås AB (filial)	KISTA	www.bysmeden.se
■ Certego AB (filial)	FLEN	www.certego.se	■ Låssmeden i Kramfors AB	KRAMFORS	www.las-smeden.se
■ Punctum Lås & Larm AB (filial)	GNESTA	www.punctumlas.se	■ Cityläset AB	KRISTIANSTAD	www.citylaset.se
■ Lås Larmteknik Värmdö AB	GUSTAVSBERG	www.laslarmteknik.se	■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	KRISTIANSTAD	www.certego.se
■ Låsab Lås- & Larmservice AB	GÄLLIVARE	www.lasab.se	■ Låsmästarn i Värmland AB	KRISTINEHAMN	www.lasmastarn.se
■ Låscity i Gävle AB	GÄVLE	www.lascity.se	■ Certego AB (filial)	KUMLA	www.certego.se
■ Lås & Nyckel i Gävle AB	GÄVLE	www.nyckel.nu	■ Kungsbacka Låsservice AB	KUNGSBACKA	www.kungsbackalas.se
■ Låstjänst Alarm AB	GÄVLE	www.lastjanst-alarm.se	■ Sotenäs Låsservice AB	KUNGSHAMN	www.sotenaslase
■ Göteborgs Lås & Nyckelverkstad AB	GÖTEBORG	www.gbglas.se	■ Certego AB (filial)	KÖPING	www.certego.se
■ Låfa, AB	GÖTEBORG	www.lafalas.se	■ ■ ■ ■ ■ Lerums Lås & Larmservice, AB	LERUM	www.lll.se
■ Låset i Centrum HJK AB	GÖTEBORG	www.lasetgbg.se	■ Lidingsö Lås & Larm AB	LIDINGÖ	www.lidingolas.se
■ Låsinväst Svenska AB	GÖTEBORG	www.lasinvast.se	■ Vadsbolås AB (filial)	LIDKÖPING	www.vadsbo.com
■ Låssmeden S Alexandersson AB	GÖTEBORG	www.lasmeden-sa.se	■ AB Allmänna Lås i Limhamn	LIMHAMN	www.allmannalase
■ Låsspecialisten AB	GÖTEBORG	www.lasspecialisten.com	■ Lås & Säkerhetsspecialisten i Sverige AB	LINDESBERG	
■ Majornas Låssmed AB	GÖTEBORG		■ ■ ■ ■ ■ Lås & Nycklar i Linköping AB	LINKÖPING	www.lasocÅycklar.se
■ Martin Mattson & Co Eftr AB	GÖTEBORG	www.martinmattsson.com	■ RTS Lås & Larm AB	LINKÖPING	www.rtslasochlarm.se
■ Nokas Låsteknik i Göteborg AB	GÖTEBORG	www.nokas.se	■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	LINKÖPING	www.certego.se
■ ■ ■ ■ ■ SafeTeam i Sverige AB	GÖTEBORG	www.safeteam.se	■ Almqvist & Bruns kog AB	LJUNGBY	www.almbrun.se
■ SafeTeam i Sverige AB (filial)	GÖTEBORG	www.safeteam.se	■ ■ ■ ■ ■ Luleå Låskonsult, AB	LULEÅ	www.lulealaskonsult.se
■ Certego AB (filial)	GÖTEBORG	www.certego.se	■ All-Round Låsservice AB	LUND	www.allroundlas.com
■ Södra Vägens Låsservice AB	GÖTEBORG	www.sodravagenslas.se	■ Certego AB (filial)	LUND	www.certego.se
■ Halmstad Låsservice AB	GÖTEBORG	www.halmstad-laservice.se	■ ■ ■ ■ ■ Great Security Sverige AB (filial)	LUND	www.greatsecurity.se
■ Lås & Larmspecialisten AT AB	HALMSTAD	www.las-larm.com	■ Låssmeden i Umeå AB (filial)	LYCKSELE	www.lasmeden.com
■ Brandbergens Låshörna AB	HALMSTAD	www.lashornan.se	■ Bengtssons Låsservice AB	MALMÖ	www.bengtssonslaservice.se
■ Hanninge Lås AB	HANINGE	www.hanigelase	■ Låscentralen E. Borgström AB	MALMÖ	www.lascentralen.se
■ Gränslås Service AB	HAPARANDA		■ Nokas Lås-Aktuellt, AB	MALMÖ	www.nokas.se
■ Låsmekano Säkerhetscenter AB	HELSINGBORG	www.lasmekano.se	■ SafeTeam i Sverige AB (filial)	MALMÖ	www.safeteam.se
■ ■ ■ ■ ■ Lås & Trygghet AB	HELSINGBORG	www.las-trygghet.se	■ Safeteam Lås-Borgström AB	MALMÖ	www.lasborgstrom.se
■ Öbergs Lås & Nycklar Eftr KB	HELSINGBORG	www.obergs.com	■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	MALMÖ	www.certego.se
■ Lås-Arne Malmström AB	HUDDINGE	www.las-arne.se	■ Mälardalens Säkerhetscenter AB	MARIEFRED	
■ Aspuddens Lås - Låstjänst HB	HÄGERSTEN	www.lastjanst.com	■ Vadsbolås AB	MARIESTAD	www.vadsbo.com
■ ■ ■ ■ ■ Bysmeden Lås AB	HÄGERSTEN	www.bysmeden.se	■ Säkerhetstjänst i Markaryd AB	MARKARYD	www.sakerhetstjanst.se
■ ■ ■ ■ ■ Certego AB (filial)	HÄGERSTEN	www.certego.se	■ Axet Lås i Mjölby AB	MJÖLBY	
■ Västberga Lås AB	HÄGERSTEN	www.vastbergalas.se	■ Certego AB (filial)	MOTALA	www.certego.se

■ Certifierad anläggarfirma Lås SSF 1040 ■ Certifierad inbrottslarmfirma ■ Certifierad brandlarmsfirma

SLR Auktorisation

Auktoriserad Låsmästare innebär att företaget uppfyller de krav som SLR och SSF gemensamt tagit fram.

Bland annat ska det finnas bevis på yrkeskunskap genom mästar- och gesällbrev, SLRs etiska regler ska följas, licenser från tillverkare måste finnas och butik och lokaler måste uppfylla gällande skydds krav. Anlita alltid en auktoriserad Låssmed!

Vad är ISO 9001?

ISO 9001 är en internationell standard som rör kvalitetsledning och gäller för alla organisationer inom alla branscher och verksamheter. Den innehåller åtta huvudämnen:

- ✓ Kundfokus
- ✓ Ledarskap
- ✓ Medarbetarnas engagemang
- ✓ Processinriktning
- ✓ Systemangreppssätt för ledning

- ✓ Ständiga förbättringar
- ✓ Faktabaserade beslut
- ✓ Ömsesidigt fördelaktiga relationer till leverantörer.

Vad är ISO 14001?

ISO 14001 behandlar miljöledning och innehåller de viktigaste kraven för att identifiera, kontrollera, systematisera och bevaka miljöpåverkan inom organisationer, samt hur ledningen och förbättringen av systemet sköts.

säkerhetsföretag!

Nyckellås AB	MÄRSTA		Stockholms Låsservice City AB	STOCKHOLM	www.sthlmslas.se
Mölnåls Låsservice AB	MÖLNDAL	www.molndalslas.se	Storstadens Lås HB	STOCKHOLM	www.storstadenslas.se
SafeTeam i Sverige AB (filial)	MÖLNDAL	www.safeteam.se	Söderlås vid Ringen AB	STOCKHOLM	www.soderlas.se
IT Installationsteknik Sverige AB	NACKA	www.it-s.se	Certego AB (filial)	STRÅNGNÄS	www.certego.se
Nacka Lås & Larm AB	NACKA	www.nll.nu	Låspunkten AB	SUNDBYBERG	www.laspunkten.se
Lås & Nycklar i Norrköping AB	NORRKÖPING	www.lasonycklar.se	Punctum Lås & Larm AB	SUNDBYBERG	www.punctumlas.se
Låssmeden i Norrköping AB	NORRKÖPING	www.lassmeden.se	Byggsbeslag AB, Låsavd.	SUNDSVALL	www.byggsbeslag.se
Norrköpings Låsverkstad AB	NORRKÖPING	www.norrkopingslasverkstad.se	Lås & Maskinservice AB	SUNDSVALL	www.lasomaskin.se
Nyckelkedjan, AB	NORRKÖPING	www.nyckelkedjan.se	Nokas Låsteknik i Göteborg AB (filial)	SÄVEDALEN	www.nokas.se
Certego AB (filial)	NORRKÖPING	www.certego.se	Axlås AB (filial)	SÖDERTÄLJE	www.axlas.se
Norrtälje Låsservice AB	NORRTÄLJE	www.ntjlas.se	Mälardalens Säkerhetscenter AB (filial)	SÖDERTÄLJE	www.certego.se
Spaak Säkerhet AB	NORRTÄLJE	www.spaaksakerhet.se	Certego AB (filial)	SÖDERTÄLJE	
Nybro Lås AB	NYBRO	www.nybrolas.se	Telge Lås & Nyckel AB	SÖDERTÄLJE	www.isgrens.se
Punctum Lås & Larm AB (filial)	NYKÖPING	www.punctumlas.se	Isgrens Lås AB	TRELLEBORG	www.lascentralen.se
Södertörns Lås AB	NYNÄSHAMN	www.sodertornslas.se	Låscentralen E. Borgström AB (filial)	TRELLEBORG	www.dalek.se
Sjögrens Lås & Brandskydd AB	OSKARSHAMN	www.sjogrenslas.com	Dalek Lås & Larm AB	TROLLHÄTTAN	www.tyresolas.se
Låsmekaniska i Piteå AB	OSKARSHAMN	www.lasmekaniska.com	Tyresö Låsservice AB	TYRESÖ	www.enstalas.se
Vadsbolås AB (filial)	SKARA	www.vadsbo.com	Ensta Lås AB	TÅBY	www.tabyas.se
Stanley Security Sverige AB	SKARPNÄCK	www.stanleysecurity.se	Täby Danderyds Lås AB	TÅBY	www.rikstvaanslas.com
Axlås AB (filial)	SKÄRHOLMEN	www.axlas.com	Rikstväans Låsservice AB	UDDEVALLA	www.safeteam.se
Vadsbolås AB (filial)	SKÖVDE	www.vadsbo.com	SafeTeam i Sverige AB (filial)	UDDEVALLA	
Gerts Lås & Larm AB	SOLLENTUNA	www.gertslas.se	Perssons Låsservice AB	ULRICEHAMN	www.lassmeden.com
Norra Stationen Lås & Larm AB	SOLLENTUNA	www.abatronic.se	Låssmeden i Umeå AB	UMEÅ	www.byggsbeslag.se
Sollentuna Lås (filial)	SOLLENTUNA	www.vallentunalas.se	Låskedjan i Umeå AB	UMEÅ	www.certego.se
Råsunda Låsservice AB	SOLNA	www.rasundalas.se	Certego AB (filial)	UMEÅ	www.punctumlas.se
ScÅeider Electric Sverige AB	SOLNA	www.scÅeider-electric.se	Punctum Lås & Larm AB (filial)	UPPLANDS VÄSBY	www.certego.se
Spånga Lås AB	SPÅNGA	www.spangalas.se	Certego AB (filial)	UPPSALA	www.botkyrkalas.se
SafeTeam i Sverige AB (filial)	STENUNGSUND	www.safeteam.se	Botkyrka Lås & Säkerhetsmontage AB	UTTRAN	www.vallentunalas.se
Axlås AB (filial)	STOCKHOLM	www.axlas.se	Vallentuna Lås AB	VALLTUNA	www.greatsecurity.se
Axlås AB	STOCKHOLM	www.axlas.se	Great Security Sverige AB	VARBERG	www.lasocÅyckelservice.se
Begelås, AB	STOCKHOLM	www.begelas.se	Lås & Nyckelservice Vimmerby	VIMMERBY	www.glasolas.se
Brandts Lås & Nyckelservice	STOCKHOLM	www.lasocÅyckel.se	Gotlands Glas & Lås AB	VISBY	www.garantilas.se
Corells Lås AB	STOCKHOLM	www.corellslas.se	Garantilås i Stockholm AB	VÄLLINGBY	
Hornsplans Lås AB	STOCKHOLM	www.hornsplanslas.se	Puttes Lås & Nyckelservice AB	VÄRNBORG	www.varnamolasservice.se
Karla Låsservice AB	STOCKHOLM	www.karlalas.se	Låsservice i Värnamo AB	VÄRNBORG	www.lundkvistlas.se
Kungsholms Låsservice AB	STOCKHOLM	www.kungsholmslas.se	Lundkvist Lås & Nycklar AB	VÄSTERÅS	www.certego.se
Kungslås AB	STOCKHOLM	www.kunglas.se	Certego AB	VÄSTERÅS	www.protectyou.se
Lindells Låsservice AB	STOCKHOLM		Finlarm AB	VÄSTERÅS	www.safeteam.se
LS Svensk Larmteknik AB	STOCKHOLM	www.svensklarmteknik.se	SafeTeam i Sverige AB (filial)	VÄSTRA FRÖLUNDA	www.certego.se
Låsborgen AB	STOCKHOLM	www.lasborgen.se	Certego AB (filial)	VÄXJÖ	www.skanelas.se
Låscentrum AB	STOCKHOLM	www.lascentrum.se	Skåne Lås, AB	YSTAD	www.lashuset.se
Låskompetens i Stockholm AB	STOCKHOLM	www.laskompetens.se	Låshuset AB	ÄNGELHOLM	www.axet-las.se
Låsmakarna AB	STOCKHOLM	www.lasmakarna.se	Axet Låsservice AB	ÖREBRO	www.lassakerhet.se
Låsman AB	STOCKHOLM	www.lasman.se	Lås & Säkerhet i Örebro AB	ÖREBRO	www.certego.se
Låssmeden FCJ AB	STOCKHOLM		Certego AB (filial)	ÖREBRO	www.lassmeden.com
Låssnabben AB	STOCKHOLM	www.lassnabben.se	Låssmeden i Umeå AB (filial)	ÖRNSKÖLDSVIK	www.lasteknik.com
Nybergs Lås AB	STOCKHOLM	www.nybergslas.se	Övik Låsteknik AB	ÖRNSKÖLDSVIK	www.gardinpersson.se
Punctum Lås & Larm AB (filial)	STOCKHOLM	www.punctumlas.se	Gården & Persson AB	ÖSTERSUND	
S:t Erik Lås AB	STOCKHOLM	www.stlas.se	Låsservice i Mälardalen AB	ÖSTHAMMAR	
SafeTeam i Sverige AB (filial)	STOCKHOLM	www.safeteam.se			
Solidlås, AB	STOCKHOLM	www.solidlas.se			

☐ Certifierad CCTV firma
 ☒ ISO 9001 och ISO 14001
 ☒ ISO 9001
 ☒ FR 2000

Vad är FR2000?

I allt väsentligt är kraven på kvalitet och miljö i FR2000 liknande de som ställs i ISO 9001 respektive ISO 14001. Medan ISO 9001 och ISO 14001 är internationellt erkända standarder för många branscher är FR2000 branschanpassat till bland annat Låssmedsföretag och innehåller även lagkraven på arbetsmiljö, brandsäkerhet samt standarden för kompetensförsörjning och kravet på en övergripande verksamhetsbeskrivning.

Certifiering

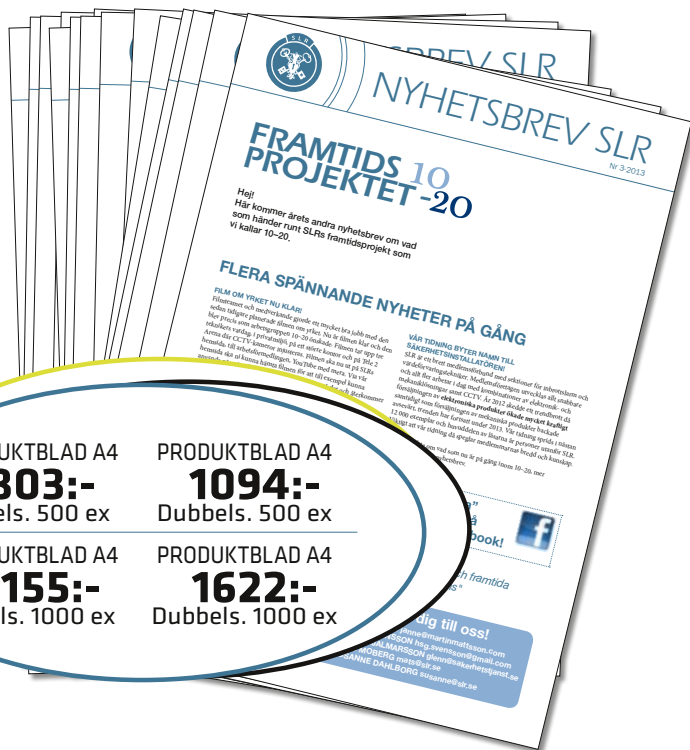
Vissa certifieringar avser företag, andra deras ledningssystem och vissa avser enskilda personer. Ofta finns ett samband, till exempel att ett företag måste ha ett visst antal anställda eller en viss andel av de anställda som har en viss personcertifiering för att erhålla företags- eller systemcertifiering. Certifiering av ledningssystem, produkter och personer för SLR företag görs av ackrediterat (myndighetskontrollerat) certifieringsorgan, så kallad tredjeparts certifiering.

SVERIGES LÅS OCH
SÄKERHETSLEVERANTÖRERS
RIKSFÖRBUND

NYHET! Nu kan du beställa trycksaker till medlemspris

Nu kan du som är SLR-medlem även beställa trycksaker till medlemspris via www.slr.se. Logga in på **Medlemslogin** och gå in under fliken **Medlemsbutik** så kan du läsa mer om våra nya produkter.

PRODUKTBLAD A4

803:-

Enkels. 500 ex

PRODUKTBLAD A4

1094:-

Dubbels. 500 ex

PRODUKTBLAD A4

1155:-

Enkels. 1000 ex

PRODUKTBLAD A4

1622:-

Dubbels. 1000 ex

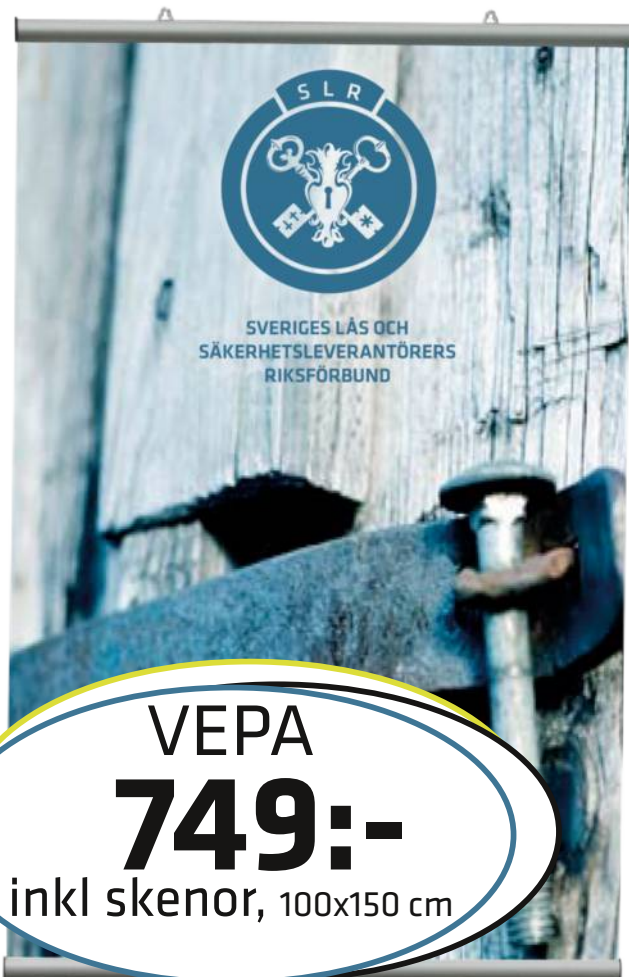

ROLLUP

825:-

inkl stativ & väska

85x200 cm

VEPA

749:-

inkl skenor, 100x150 cm

VISITKORT

247:-

Enkels. 200 ex

VISITKORT

398:-

Dubbels. 200 ex

VISITKORT

346:-

Enkels. 500 ex

VISITKORT

557:-

Dubbels. 500 ex

Offentlig upphandling – bra om det sker på rätt sätt!

NY MYNDIGHET. Det är inte ovanligt att det brister i förberedelserna inför en offentlig upphandling även om det blivit bättre. I höstas startades Upphandlingsmyndigheten upp.

Offentlig upphandling, LOU inom området lås & säkerhet blir ofta föremål för överklaganden och diskussioner. Dessutom avstår många leverantörer från att delta i upphandlingar då det inte anses vara "värt besväret".

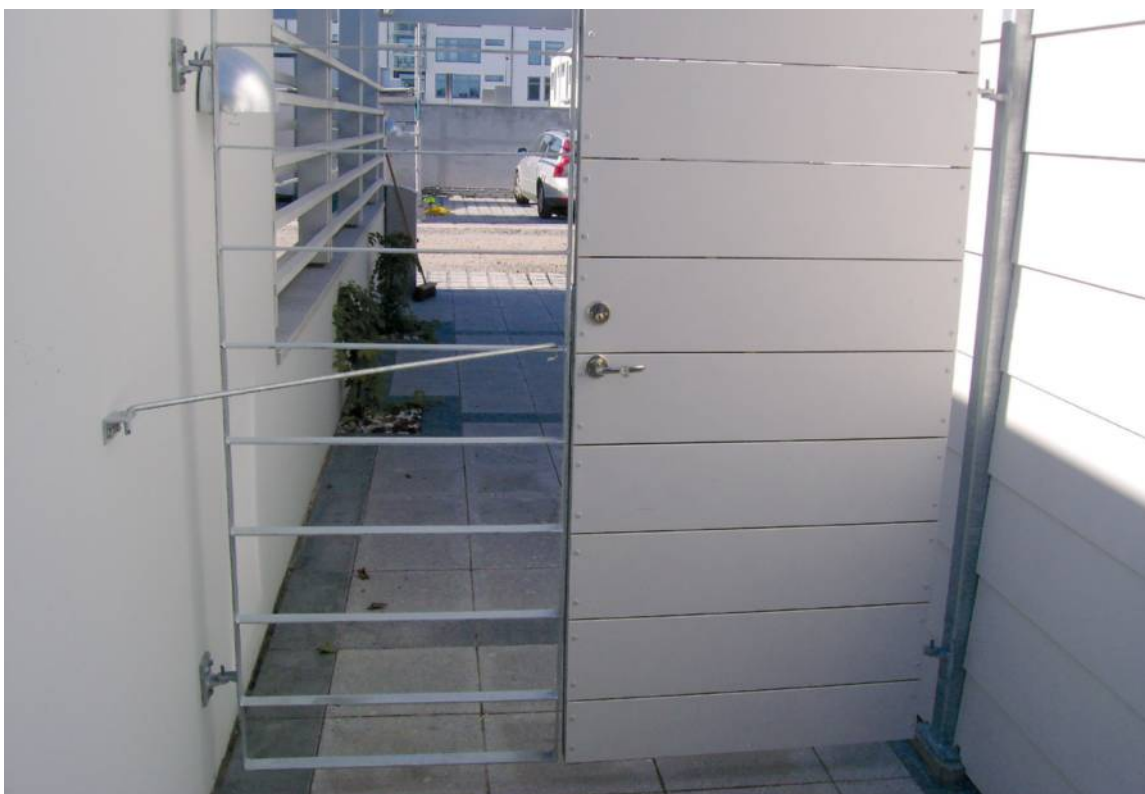
En genomgång av de fel och brister som uppkommer gjordes av Nämnden för offentlig upphandling, NOU (numera ersatt av Konkurrensverket) för ett

antal år sedan. Där konstaterades bland annat att det ofta brister i förberedelserna inför en upphandling, att det är brister i informationen runt upphandlingen, att det anges orimliga eller onödiga krav och att utvärderingskriterierna många gånger är oklara. På senare år har upphandlingarna blivit betydligt bättre men fortfarande blir det inte sällan diskussioner och många frågetecken vid upphandlingarna.

Hösten 2015 startades en ny myndighet, Upphandlingsmyndigheten (www.upphandlingsmyndigheten.se) som har uppdraget att vara rådgivande instans för

BEVAKAT. Kameraövervakning.

BRISTER. Felprojekterat eller fel krav.

SÖKES

Låssmed och Passertekniker

Vi söker dig, erfarna, självgående låssmed/ passertekniker med goda kunskaper inom service och installation av lås och passersystem. Du har B-körkort och är ostraffad.

Vill du jobba i ett företag med positiv anda och hög teamkänsla så ser vi fram emot din ansökan som du skickar till:

Peter Berglund
08-522 968 02
peter@berglas.se

Magnus Wretman
08-522 968 03
magnus@berglas.se

 Bergs Lås AB

Ny informationshandbok ska underlätta för

LÅSFIX. Montering av säkerhetsslås.

UNDERHÅLL. Service och underhåll.

frågor runt Lagen om offentlig upphandling, LOU. Tillsyn över offentlig upphandling sköts av Konkurrensverket. Myndigheten har haft en kort tid på sig att agera men redan finns en hel del råd och tips på deras hemsida.

Den offentliga sektorn i Sverige gör varje år inköp för uppskattningsvis 600 miljarder kronor. Offentlig upphandling styrs av ett antal olika lagar som reglerar på vilket sätt det offentliga ska göra sina upphandlingar.

På Upphandlingsmyndighetens hemsida kan man bland annat läsa att offentlig upphandling finns till för att:

- främja kostnadseffektivt användande av skattemedel
- främja fri rörlighet inom EU
- undanröja ageranden som begränsar konkurrens
- underlätta för företag att göra affärer med offentlig sektor
- se till att det företag som säljer de efterfrågade varorna, tjänsterna eller entreprenaderna till de mest förmånliga villkoren vinner.

Reglerna för offentlig upphandling bygger på EU-direktiv och är till stor del likadana inom hela EU. Grundprinciperna bygger på objektivitet och öppenhet. De upphandlande myndigheterna ska vara sakliga och välja leverantör utifrån det som köps. Det får inte förekomma lojalitet mot det egna landets leverantörer eller tidigare leverantörer. Valet av leverantör ska ske på affärsmässig grund och baseras på vilken leverantör som erbjuder den bästa varan eller tjänsten till de bästa villkoren. Alla leverantörer, oavsett nationellt ursprung, ska få möjlighet att tävla på samma villkor i varje upphandling.

För att försöka underlätta upphandlingar inom vårt område har SLR och Upphandlingsrådgivarna AB under 2015 arbetat med en informationshandbok, som blev klar i början på 2016. Denna handbok har som syfte att förenkla och underlätta för upphandlare i framtagande av förfrågningsunderlag och därmed öka möjligheten till att få in flera anbud.

Handboken är utformad som en allmän vägledning och mall vid utformning av förfrågningsunderlag för upphandling av lås och säkerhetsprodukter samt

tjänster till den offentliga sektorn.

Lås och säkerhetsprodukter har som huvudsyfte att skydda personella och materiella tillgångar och kan bestå av en rad olika delar till exempel Lås, låstjänster, passersystem (behörighetskontroll), inbrottslarm, brandlarm, trygghetslarm, kameraöver-

"Kraven på korrekt projektering, installation och service är i dag höga"

vakning, tillgänglighet och utrymning.

Genom att integrera en fastighets vitala säkerhetsfunktioner i ett enda system uppnås ett samlat grepp om säkerheten och en högre säkerhetsnivå. Detta är en krävande uppgift som kan bli mycket svår i objekt med spridda säkerhetsprodukter/system från flera producenter och leverantörer.

Kraven på korrekt projektering, installation och service är i dag höga. Utan beaktande av detta sätter man både funktion och säkerheten på spel, oftast med höga kostnader som resultat. Ett serviceavtal bör alltid tecknas, detta bör följa avtalad tid för upphandlingen och tecknas på nytt vid ny upphandling.

En tydlig förfrågan, som är anpassad till branschens förutsättningar, underlättar upphandlarens möjlighet att erhålla bra, relevanta och jämförbara anbud.

Ett vanligt tillvägagångssätt vid upprättande av förfrågningsunderlag är att använda sig av handlingar från tidigare upphandlingar, antingen egna eller andra kommuners upphandlingar. Risken med ett sådant förfarande är att de tidigare upphandlingarna kan vara helt olika den aktuella upphandlingen.

Det är viktigt att det i upphandlingen klargöra vad som upphandlas. Är det en säkerhetslösning till en helt ny fastighet/objekt eller är det reparationer och mindre anläggningsarbete som ska ske under en ramavtalsperiod? En tydlig beskrivning av vad som avses underlättar betydligt och ökar möjligheten för fler att delta i en upphandling.

När det gäller upphandling av Lås och säkerhetsprodukter bör det (om möjligt) endast vara en leverantör. Vid stora upphandlingar är detta svårt och ibland inte praktiskt eller önskvärt. Men en grundregel är att om flera leverantörer kan gå in i de olika systemen och göra underhållsåtgärder, kopiera nycklar, ställa om larmkoder med mera, innebär det att säkerheten kan åsidosättas och garantier som tidigare utfärdats kan falla.

Där det avser komplexa säkerhetslösningar bör man överväga möjligheten att använda så kallad "konkurrenspräglad dialog" vid upphandling. I en konkurrenspräglad dialog för den upphandlande myndigheten en dialog med de anbudssökande som har bjudits in till dialogen.

Alla leverantörer kan begära att få delta. Konkurrenspräglad dialog är ett förfarande som är möjligt att använda oavsett om upphandlingen avser byggtjänster, varor eller tjänster.

Vid upphandling enligt LOU får den upphandlande myndigheten bara använda konkurrenspräglad dialog under vissa särskilt angivna förutsättningar. Ett exempel är när det kontrakt som ska upphandlas är "särskilt komplicerat", och det inte är möjligt att definiera de krav på prestanda eller funktion som kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov.

Förfarandet kan användas när den upphandlande myndigheten i stort känner till vilket slutresultat som ska uppnås, men inte i förväg kan fastställa hur resultatet ska uppnås på bästa sätt och därmed inte kan upprätta en teknisk specifikation av föremålet för upphandling.

Konkurrenspräglad dialog präglas särskilt av att det innefattar möjlighet för den upphandlande myndigheten att införa en dialog med utvalda leverantörer i syfte att definiera hur myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Dialogen ökar möjligheten att beakta till exempel tekniska innovationer när den upphandlande myndigheten fortlöpande kan diskutera och väga unika lösningar mot varandra.

Service, serviceavtal garantier kan bli ett problem till exempel vid större upphandlingar där det finns ett garantiåtagande från en leverantör och man gör ny

Upphandlare att få in fler anbud

SÄKERHETSARBETE. Programmering och behörighetstilldelning passagesystem.

upphandling med ny leverantör. I en dörrmiljö kan en mängd olika aktörer utföra arbeten, snickare, elektriker, golvläggare, larminstallatör, låssmed med flera. Som exempel kan nämnas låssystem som inte får överlåtas hur som helst och till vem som helst, det krävs speciella li-

censer med mera för arbete på ett låssystem.

Garantiåtaganden kan därför komma att upphöra om en ny aktör tar över en befintlig dörrmiljö där tidigare arbeten och ansvarsområden inte dokumenterats.

Vill du boka annonser?

Kontakta Erik Fahlander på

Telefon: 08-721 40 54

E-post: erik@slr.se

www.prodig.se

SILCA UNOCODE 199

- En datastyrd budget nyckelfräsmaskin med optisk läsare som både kodar och kopierar cylindernycklar, bil, mc och båtnycklar.

STEP När det måste fungera.

STEP 30 PRELOAD

STEP 40 PRELOAD

STEP 90 PRELOAD

STEP 92 PRELOAD

STEP 60 SILENT

STEP elslutbleck, marknadens bredaste sortiment

MED ELSLUTBLECK FRÅN STEP får du marknadens bredaste sortiment. Du klarar över 100 olika dörrfunktioner, och kan anpassa din lösning perfekt till dagens krav på tillgänglighet, säkerhet, utrymning och brandkrav. Oavsett situation kan du vara säker på att det fungerar. [Läs mer om våra lösningar på www.steplock.se.](http://www.steplock.se)

FORTS.

Lagen tolkas enligt EU-rätten

► Vilka krav får man ställa i en upphandling?

Kan man ställa krav på mästarbrev och Auktoriserad Låsmästare enligt SLR. Enligt Förvaltningsrätten är ett sådant krav relevant eftersom ett mästarbrev och en auktorisering enligt SLR visar att anbudsgivaren har säkerställt och kan motsvara de krav som ställs på en kommande leverantör. Bland annat beträffande rätt att arbeta med låssystem samt att de har rätt teoretisk och praktisk kunskap inom yrket.

Lagen om offentlig upphandling, LOU bygger på ett EU-direktiv och ska tolkas och tillämpas i enlighet med EU-rätten. Grundläggande för dessa regler är principerna om transparens, proportionalitet, likabehandling, icke-diskriminering och ömsesidigt erkännande.

Dessa är grundläggande EU-rättsliga principer som fastslås i EU-fördraget.

Det är den upphandlande myndigheten som utifrån sina behov avgör vad som ska upphandlas och vilka krav som ska ställs för att förvissa sig om att leverantörerna har den kapacitet och förmåga som krävs för att fullfölja uppdraget.

Den upphandlande myndigheten kan således tämligen fritt formulera sina behov och krav på föremålet för upphandlingen. De krav som ställs i en upphandling ska emellertid vara förenliga med de grundläggande principerna

Under 2016 kommer Handboken att distribueras till berörda upphandlare samt till SLRs medlemsföretag. Handboken kommer även att finnas tillgänglig på www.slr.se.

Tips!

Vad gör man om man anser att något är fel i upphandlingen?

- ✓ Ta i första hand kontakt med den upphandlande myndigheten och påtala felaktigheten eller att kraven är orimliga, för att försöka få till en ändring.
- ✓ För det fall en leverantör upplever att denne lidit skada eller kan komma att lida skada med anledning av att den upphandlande myndighetens agerat i strid med lagstiftningen eller de grundläggande principerna, har denne vidare en möjlighet att ansöka om överprövning (16 kap 4 § LOU) och begära att den upphandlande myndigheten ska göra om upphandlingen alternativt att rättelse ska ske. Lagligheten av ett visst krav är således ytterst upp till en domstol att bedöma. Överprövning enligt LOU kan ske när som helst under hela upphandlingsprocessen.

Vad ska vara med i förfrågningsunderlag?

- ✓ Förfrågningsunderlaget måste innehålla de krav som den upphandlande myndigheten vill ställa på leverantören eller på den vara eller tjänst som ska köpas, en beskrivning av hur utvärderingen av anbud ska gå till samt vilka andra villkor som kommer att gälla. Det kan till exempel vara krav på leverantören avseende leverantörens ekonomiska ställning samt tekniska och yrkesmässiga kapacitet, leveranskapacitet mm. Uppfylls inte angivna krav ska anbudet förkastas.
- ✓ Kravspecifikation eller uppdragsbeskrivning ska vara utformade så exakt och precisa som möjligt, och ange prestanda- eller funktionskrav om möjligt genom hänvisning till olika standarder. Krav på varan eller tjänsten kan avse till exempel egenskaper eller utförande.
- ✓ Utvärderingsgrund, en upphandlande myndighet ska ange vilken grund för tilldelning av kontrakt som kommer att tillämpas, antingen "lägsta pris" eller "det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet". I det sistnämnda fallet ska de kriterier som används för att göra urskiljningen anges, så kallade utvärderingskriterier såsom kvalitet, driftkostnader, pris eller miljöegenskaper. Dessa kriterier ska viktas eller rangordnas. Inga andra kriterier än de som angetts i förfrågningsunderlaget får ligga till grund för utvärdering av anbud.
- ✓ En upphandlande myndighet får även ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras (benämns även särskilda kontraktsvillkor). Sådana krav kan avse till exempel sociala hänsyn och miljöhänsyn.

CDVI

SÄKER OCH EKONOMISK LÅSNING

ELEKTROMAGNETER MED LJUSINDIKERING
300, 400 ELLER 500KG HÅLLKRAFT

The installer's choice
cdvi.se

PROFSAFE

Nyckelskåp

Robusta nyckelskåp

Certifierade nyckelskåp

Med vårt stora urval av säkerhetsprodukter är vi en totalleverantör med allt från säkerhets-, dokument-, hängmapps-, värde-, förvarings-, **nyckel**- och serverskåp till brandklassade och inbrottsfördröjande skåp. Vi har en helhetslösning, där vi förutom produkterna också erbjuder rådgivning, installation, utbildning och service.

Mer info:
ProfSAFE AB | Box 140 | 334 23 Anderstorp | Tel. 0371-52 32 90
info@profsafe.se | www.profsafe.se

Nya regler om organisatorisk och social arbetsmiljö

Den 31 mars i år träder nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö i kraft och de gäller för samtliga verksamheter där arbetstagare utför arbete för arbetsgivares räkning.

Det är Arbetsmiljöverket som initierat den nya föreskriften (AFS 2015:4) som finns att ladda ned från www.av.se där även mer information runt föreskriften finns.

Vad innebär de nya föreskrifterna?

Människor ska inte behöva bli sjuka på grund av ohälsosam arbetsbelastning eller kränkande särbehandling på jobbet. Arbetsmarknaden och arbetslivet har förändrats likväl som kunskapen kring vilka orsaker som ligger till grund för arbetsrelaterad ohälsa i dagens arbetsliv. De nya föreskrifterna har tagits fram i samråd med arbetsmarknadens parter och har fokus på förebyggande arbetsmiljöarbete.

De nya reglerna ska bidra till att förebygga ohälsa på arbetsplatsen och de tydligare reglerna gör det lättare för arbetsgivare att göra rätt. Man hoppas att de nya reglerna ska medföra lägre kostnader för sjukfrånvaro och rehabilitering med friskare och mer motiverade medarbetare på företag och organisationer.

Man tror även att de ska gynna verksamheter i form av både högre produktivitet och kreativitet.

Om reglerna inte följs kan krav ställas till arbetsgivaren och vitesföreläggande utdömas av Arbetsmiljöverket.

För arbetstagaren är förhoppningen att de nya reglerna kommer att minska risken för att människor blir sjuka på grund av ohälsosam arbetsbelastning eller kränkande särbehandling på jobbet.

SLR tittar nu på ett informations/utbildningspaket i ämnet som vi avser att åka runt i landet med. Planen är att ha något att presentera under april/maj 2016. Mer info från SLR skickas ut när planerna är mer konkreta. ■

Ny lag från 1 januari – Personalliggare

Personalliggare i byggbranschen från den 1 januari 2016

Ny lag angående Elektroniska personalliggare infördes i hela byggbranschen från och med den 1 januari 2016. Lagen innebär bland annat att byggherren ska anmäla till Skatteverket när och var byggverksamhet påbörjas samt tillhandahålla utrustning (till exempel läsare eller mobiltelefon med en applikation som stödjer dokumentation av identifikationsuppgifter) så att en elektronisk personalliggare kan föras.

Personalliggaren ska föras av entreprenören och innehålla nödvändiga identifikationsuppgifter om entreprenören och de personer som är verksamma på arbetsplatsen. Däremot behöver inte personer som under kortare tid lastar och lossar material, varor eller hjälpmedel registreras. Skatteverket lämnar en kvittens och detta "skatteverkets ID-nummer" ska anges i personalliggaren. Det är den ansvarige för personalliggaren som ska göra anmälan till skatteverket.

Lagen gäller inte om den sammanlagda byggkostnaden för byggarbetsplatsen antas uppgå till mindre än fyra basbelopp eller om byggherren är konsument.

Ansvaret att anmäla byggverksamhet och tillhandahålla personalliggare kan skriftligen överlåtas till den näringsidkare som fått i uppdrag att självständigt svara för arbetets utförande, till exempel generalentreprenör. Vid delad entreprenad kvarstår dock ansvaret hos byggherren och ansvaret kan heller inte överlåtas till en underentreprenör. Om anmälan inte skett till Skatteverket är kontrollavgiften 25 000 kronor.

Oannonserade besök

Skatteverket ska ha möjlighet att kontrollera personalliggaren genom oannonserade besök på byggarbetsplatsen. Om man inte tillhandahåller utrustning så att personalliggare kan föras, inte tillhandahåller liggaren för Skatteverket på byggarbetsplatsen eller inte dokumenterar identifikationsuppgifter i liggaren; är kontrollavgiften 10 000 kronor vid varje kontrolltillfälle samt 2 000 kronor för varje person som vid kontrollen är verksam och inte dokumenterad i liggaren.

Lagen gäller för alla nya projekt som påbörjas efter den 1 januari 2016 eller för gamla projekt som påbörjats före ikraftträdandet men som kommer att avslutas efter den 30 juni 2016. För sistnämnda typer av projekt inträder skyldigheterna tidigast från den 1 januari 2016.

System med personalliggare finns sedan tidigare inom restaurangbranschen, frisorer och tvätterier. Reglerna om detta återfinns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Att tänka på!

Som utförare har man informationsskyldighet, det vill säga man måste informera uppdragsgivaren/beställaren om lagen om denne inte känner till den.

Alla på företaget uppmanas att ha ID06, även företagets eventuella UE.

Exempel där lagen kan komma att gälla är:

- Bostadsrättsförening, mindre kontor/företag
- Skola, vårdinrättning eller liknande
- Stora byggen entreprenader med mera

SLR har tecknat ett samarbetsavtal med en leverantör av produkter för att underlätta för medlemsföretagen inom SLR i övergången till det nya systemet med personalliggare.

Vid frågor kontakta www.slr.se

Mer information om lagen finns på:

https://www.sverigesbyggindustrier.se/nyheter/personalliggare-blir-verklighet-i-byggbr_4929

<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/arbetsgivare/personalliggare/personalliggarebyggbranschen.4.7be5268414bea0646949797.html?q=personalliggare> ■

www.prodig.se

SILCA OMNIA

- Användarvänlig nyckelmaskin för tillhållar- och kassaskåpsnycklar. Med LED-belysning och ergonomisk design.

SafeTeam
Din partner i säkerhet

Projektör inom lås och dörrbeslagning

Vi har en spännande tjänst ledig för dig som har erfarenhet som projektör/projektledare inom lås, låssystem och dörrmiljöer.

Placering på vårt regionkontor i Stockholm.

Frågor besvaras av Kent Rundquist, tel. 08-522 38 405.

Läs mer om tjänsten på www.safeteam.se

SafeTeam
Din partner i säkerhet

Låstekniker till säkerhetsbutik

Vi söker låstekniker till vår butik på Hisingen i Göteborg.

Vi erbjuder fördelaktiga villkor och en trevlig arbetsplats med kollegor som har roligt på jobbet. Tveka inte att kontakta oss!

Frågor besvaras av Christer Benneklint, tel. 0707-15 26 22.

Läs mer om tjänsten på www.safeteam.se

SLRs smarta hjälpmedel

Populär bokserie utbildar dina anställda.

Nya krav innebär noggrann datering.

Plombera tydligt med våra plomberingsdekaler.

Håll ordning på kundens larmanläggning.

Lärobok i larmteknik

Batteri driftsatt

Batteri bytes

KONTROLLJOURNAL FÖR LARMANLÄGGNINGAR

Som SLR-medlem kan du gå in på vår hemsida www.slr.se och logga in på **Medlemslogin**. Under fliken **Medlemsbutik** hittar du en mängd artiklar som underlättar det dagliga arbetet för dig.

Förutom SLR-dekaler, flaggor, mattor, påsar, skyltar och läroböcker finns det sedan en tid även nu produkter avsedda för att märka och journalföra säkerhetsprodukter.

På till exempel passersystem, dörrautomatiker och larmanläggningar finns det batteri back-up och där är det krav på att datera när batterier driftsätts och när de ska bytas.

Dekaler för batteribytet

Vi har nu dekaler för detta där installatören noterar datum och sedan klistrar upp dekaler på lämpligt ställe. Dekalen för **"Batteri driftsatt"** sätts lämpligen i centralapparat eller batteribox och dekalen för

"Batteri bytes" placerar du så att kunden ser den. Båda dekaler visar namnet på installatörsföretaget i både klartext och i en så kallad QR kod (för avläsning med smart phone). En bra reklam för ditt företag och ett sätt att enkelt meddela kunden hur han/hon når ditt företag vid behov.

Dörrdekalen används i de fall du som installatör får i uppdrag att utföra arbete på en certifierad dörr (branddörr eller säkerhetsdörr). Dessa dörrar är provade och certifierade för ett speciellt användningsområde och har vid proven beslagits och utrustats med specificerade artiklar. Om arbete ska utföras på en sådan dörr kan det ofta innebära att man avviker från föreskriven specifikation och då gäller ej längre certifikatet för dörren. För att undvika missförstånd och oklarheter ska alltid installatör informera kunden om att önskat ingrepp på dörren innebär att certifikatet inte längre gäller och eventuella försäkringskrav eller brandkrav åsidosätts. För att ytterligare förtydliga detta och säkerställa att man inte missat att informera kunden används **"dörrdekalen"**, som efter signering av installatör,

sätts på dörrens gångjärnssida. Dörrdekalen kan mot en mindre avgift också förses med företagslogga.

Plombera tydligt

Om man vill säkerställa att ingen "obehörig" fingrat i en produkt är **"Plomberingsdekalen"** utmärkt att använda. I bland annat reklamerations- eller garantiärenden är det nödvändigt att konstatera om någon "annan" gjort något ingrepp i produkten som kanske inneburit att ett fel uppstått. Ett sätt att säkerställa detta är då att använda **"Plomberingsdekalen"** och sätta den på ett sådant sätt att det är omöjligt att öppna produkten utan att dekalen förstörs. Mot en mindre avgift kan även denna dekal förses med din egen företagslogga och kontaktuppgifter.

Håll ordning på anläggningen

SLR har sedan drygt ett år tillbaka en nystartad **Larmsektion**, speciellt avsedd för de medlemmar som arbetar med inbrottslarm. För dessa finns också speciella produkter på vår hemsida. En speciell **"Kontrolljournal för Larmanläggningar"** finns

underlättar arbetet

att beställa som innehåller det som behövs för att hålla ordning på kundens larmanläggning. På kontrolljournalens framsida finns plats för en batteridekal så att ditt företagsnamn klart visas för kunder och andra. Till Kontrolljournalen finns en plastficka i A5 format med självhäftande tejp som möjliggör att kontrolljournalen enkelt och skyddat kan förvaras i låst skåp i anslutning till mätöverpanelen, eller på annat sätt, beroende på larmklass.

Anläggarintyg för larmanläggningar finns att beställa med SLR logga och är framtagen i samarbete med SSF, bygger på normen **SSF 1058 – Anläggarintyg**. Anläggarintyg ska utfärdas av den för anläggningen ansvariga certifierade anläggarfirman och undertecknas av dess behörige ingenjör. Läs mera om anläggarintyget i SSF 130 utgåva 8 avsnitt 9.2

Larma enkelt

Larmdekaler är nu också tillgängliga i vår medlemsbutik. De finns i tre varianter, **"POLIS LARM"**, **"BRÅK LARM"** och **"ÖVERFALL LARM"**. Dekalerna är av extra tåligt material så de tål mekaniskt slitage och rengöringsmedel.

Vi har även börjat titta på vilka olika allmänna blanketter och mallar som kan vara av nytta för medlemsföretagen. En PDF-mall för **nyckelrekvisition** kommer inom kort att läggas ut på hemsidan och vi tar gärna emot fler tips, både på dekaler och mallar, sådana som kan vara av allmänt intresse.

SLRs **läroböcker** får en allt större spridning, inte minst bland olika utbildare. Även en van installatör har nytta av läroböckerna då de ger många tips och råd samt inte minst hänvisningar till olika regelverk och krav. Allt fler lagar och direktiv styr säkerhetsinstallatörens vardag och det är svårt att ha en heltäckande överblick på vad som gäller. Vissa av de säkerhetsprodukter som idag installeras kan falla under maskindirektivet och då gäller andra förutsättningar än vad man oftast är van vid. Utrymningskrav och tillgänglighetskrav blir allt mer förekommande och det gäller att ha information om vad som gäller lättillgängligt så att man snabbt kan ge rätt tips och råd till kunden. En hel del information om detta ovan finns idag i våra läroböcker och på vår hemsida och vi uppdaterar kontinuerligt så att aktuell information ska finnas tillgänglig. ■

Dörrar och lås – ofta

En av de vanligaste frågorna till oss på SLRs kansli under senare år har varit och är frågor runt säkerhetsdörrar. Inte sällan är det frågor gällande låsen på importerade säkerhetsdörrar eller efterarbete på en så kallad klassad dörr. Ibland har kunden i efterhand upptäckt att till exempel låset på dörren underkänts av försäkringsbolag, ibland har det inte gått att få service på låset då det inte finns någon som kan utföra service eller har reservdelar till den låstypen.

LAPL EALK EBAJ A

I till exempel ett försäkringskrav förutsätts att försäkringsvillkoret uppfylls, och då krävs ofta olika intygade/certifierade produkter som i samverkan ska uppfylla det totala kravet i villkoret. För att få service på en produkt förutsätter det att den är känd på den lokala marknaden och att det finns någon i närheten som har kunskap och delar till den produkten.

Med EU och fri rörlighet av varor och tjänster har det på senare år kommit in en hel del ”udda” produkter på vår marknad, produkter okända för de flesta i branschen samt av kravställare (försäkringsbolag med flera). I värsta fall uppfyller de inte alls ställda krav och/eller det går ej att få någon service utförd då ingen känner till produkten. De följer också många gånger en standard som är ny eller obekant för oss. När det gäller säkerhetsdörrar har detta särskilt påverkat marknaden under senare år.

”I Sverige har vi lång tradition av standardisering inom området inbrott och skydd. Redan på 1980-talet började de första standarderna för inbrottskyddande dörrar att tas fram. Idag utgår de svenska standarderna och normerna från Europa standarder, (EN & SS-EN) och tas fram genom samverkan mellan kravställare och tillverkare”.

Dörrar enligt SS-EN 1627, SS 817345 samt GLE (Godkänd Låsenhet) enligt SSF 3522

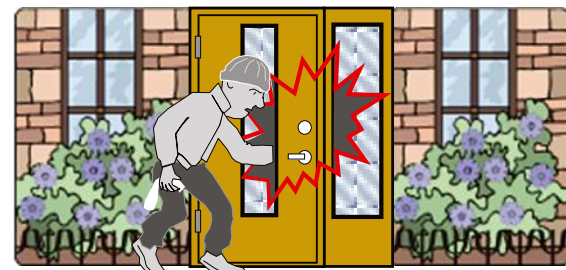
Förr provades dörr och lås tillsammans och fick då en dörrklass enligt en standard kallad SS 817345. När man förr provade enligt SS 817345 krävdes det minst en GLE monterad i dörren vid provet. Dörren kunde då saluföras som till exempel en Klass 2 dörr, avsedd för lägenhet. När en kund beställde en säkerhetsdörr så levererades dörren alltid med minst en GLE beroende på klass. Med minst en GLE monterad så uppfyllde dörren automatiskt Skyddsklass 1 enligt SSF 200 ”Regler för inbrottskydd”. (SSF 200 och dess skyddsklasser används som grund i alla försäkringsbolags villkor).

I november 2011 gavs en ny standard ut, SS-EN 1627 ”Dörrar, fönster, hängande glasfasader, galler och jalusier – Inbrottskydd – Krav och klassindelning”. En standard avsedd att användas inom hela EU.

Eftersom Sverige och övriga EU-länder inte tillåts ha egna standarder som krockar med EN-standarder, alltså standarder som handlar om samma sak, så drogs den Svenska SS 817345 in och upphörde att gälla.

”Över en natt försvann den provmetod och den metod för att bedöma säkerhetsdörrar som alla känt till sen länge. Vad var det då som ändrats? Jo, i den nya SS-EN 1627 kan man prova en dörr utan en GLE och ändå få den klassad”!

Detta beror på att i den nya standarden är det enbart dörrens prestanda som är det viktigaste, vad det sitter för lås i dörren är mindre viktigt. **Nu måste man beställa dörren och låset var för sig.** Man måste numera uppge vid beställning att man vill ha en GLE monterad, annars riskerar man i värsta fall att få en jättefin dörr men med ett monterat innerdörrlås. Ett sådant lås uppfyller självklart inte försäkringskravet!

KRÄNGLA TILL DET. Gör det besvärligt för tjuven.

För att försöka begränsa misstag och feltolkningar gav därför SSF (Stöldskyddsföreningen), år 2013 ut den nya normen SSF 1078 som påminner om den indragna standarden SS 817345. I normen SSF 1078 – Inbrottskyddande dörrar, provas dörren enligt de förutsättningar som gäller i SS-EN 1627 med den skillnaden att det ska vara minst en godkänd låsenhet monterad i dörren.

”Inbrottskyddande dörrar ska vara certifierade enligt SS-EN 1627 RC 3 med godkänd låsenhet i klass 3 eller SSF 1078 klass 2”.

Detta är något som projektör och leverantör måste upplysa kravställare och kund om då det inte är många som känner till denna förändring i provning av säkerhetsdörrar. Både medlemsföretag inom SLR och SSF Stöldskyddsföreningen blir kontaktade av kunder som frågar om dörren de köpt är OK. Svaret har dessvärre många gånger blivit, ”Visst är det en bra dörr men hur är det med låset?”

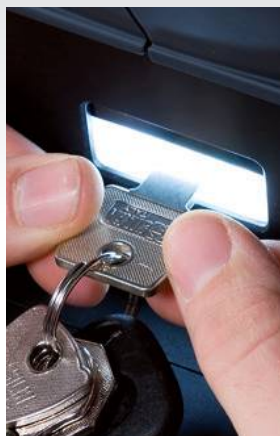
”Råd gör alltid med ett auktoriserat lussmedsföretag, medlem i SLR, eller Stöldskyddsföreningen, SSF innan köp av en dörr enligt SS-EN 1627!”

Ytterligare en liten varning angående dörrar enligt SS-EN 1627! Bara för att det sitter en GLE i dörren behöver det inte innebära att eventuella övriga lås

www.prodig.se

SILCA OPTIKA LIGHT

- Profilavläsningsmaskinen som snabbt hittar profilen på din nyckel.

Inbrottsäkerhet för dörrar Enligt SS-EN 1627

Resistance Class 2 – 3 min
Resistance Class 3 – 5 min

Lätt handverktyg

Tyngre handverktyg

Resistance Class 4 – 10 min

Det hjälper inte med bra lås om dörren är svag!

Denna tabell är SSFs rekommendation mellan SS och SS-EN std för dörrar.

SS 817345

Klass 1	motsvarar
Klass 2	motsvarar
Klass 3	motsvarar

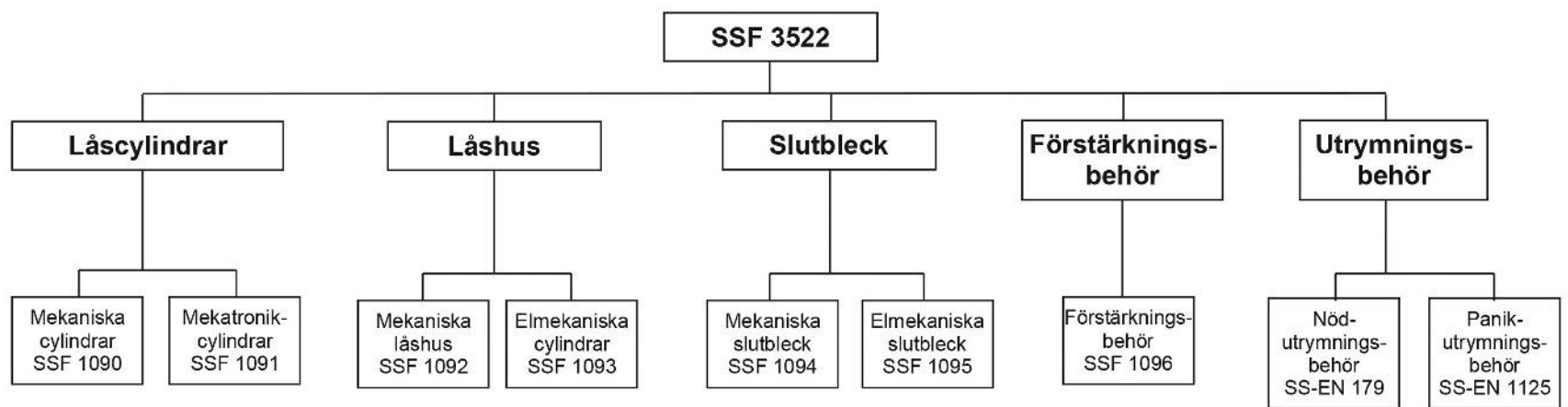
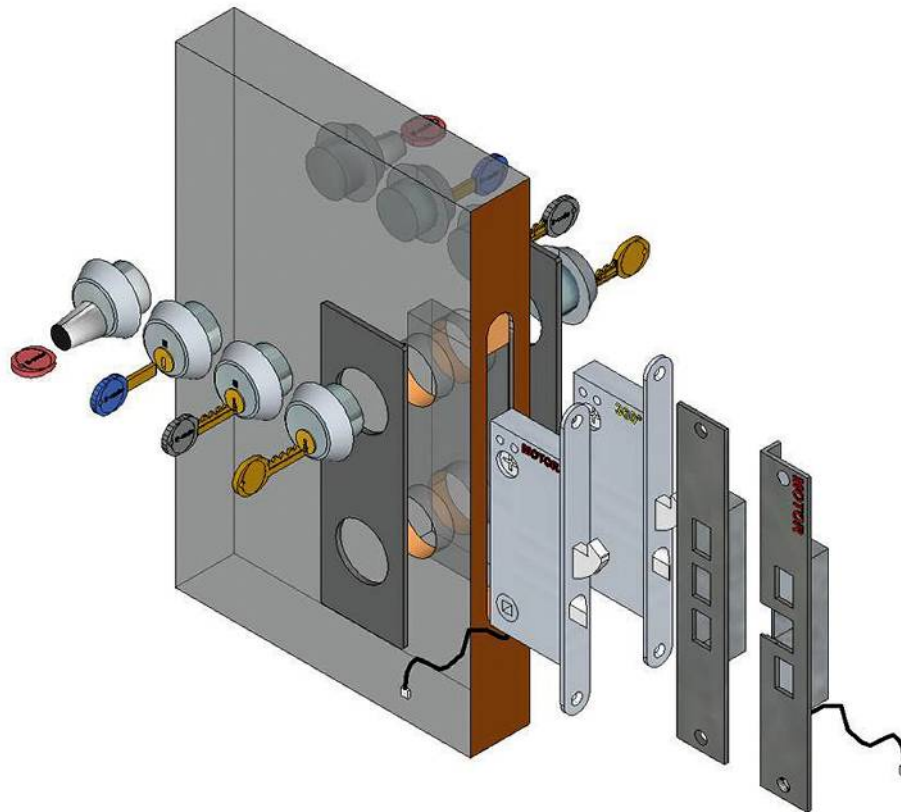
SS-EN 1627

Resistance Class 2
Resistance Class 3 (inbrottskyddande dörr för lägenhet)
Resistance Class 4

I SSF 200 (Regler för Inbrottskydd - Byggnader och Lokaler) benämns klasserna i SS-EN 1627 med MK (motståndsklass) med vilket avses Resistance Class.

föremål för frågor!

Låsenheter – Krav- och provningsstandarder i SSF 3522

SLR WEBBUTIK MEDLEMSFÖRMÅN

Nya artiklar i SLRs medlemsbutik!

BATTERI-DEKALER

DÖRR-DEKALER

PLOMBERINGS-DEKALER

BÄRKASSAR

► i dörren är vad som önskats. En del dörrar levereras med ett extra lås för till exempel bortalåsning. Dessa lås kan vara av olika fabrikat, och inte sällan helt okända på svenska marknaden. Om, och när, det blir dags för reparation eller om man vill ha en extra nyckel kan det, som tidigare nämnts, bli omöjligt att få denna service då varken reservdelar eller nyckelämnen går att få tag på.

VAD ÄR DIN BIL UTAN NYCKLAR? INGENTING!

KOPIERA
DIN NYCKEL NU!

"Tänk även på att säkerställa utrymningsmöjligheten! Enligt lagstiftningen måste en dörr i utrymningsväg vara öppningsbar utan nyckel. Se därför till att låsenheten som är avsedd för hemmabekvämlåsning är öppningsbar via invändigt vred".

Trenden nu är att allt fler "finurliga" låsprodukter

Dörrklasser

☼ Svensk Standard, SS-EN 1627 föreskriver olika klasser för inbrottsskyddande dörrar. SS-EN 1627 har ersatt tidigare standard SS 817345 men det kommer under en lång tid att finnas dörrar klassade enligt båda standarderna. Klasserna i dessa båda standarder motsvarar olika inbrottsmotstånd och väljs med utgångspunkt från den stöldbegränsade egendom som förvaras i objektet. Generellt gäller att desto högre klass desto svårare för inbrottstjuven. I den tidigare svenska standarden SS 817345 anges 4 dörrklasser (där 1 anger lägsta och 4 den högsta nivån) för inbrottsskyddande dörrar, oberoende av material och konstruktion. Exempel på användningsområden för respektive dörrklass finns i bilagan till standarden.

I svensk standard SS-EN 1627 anges 6 dörrklasser. Där 1 anger lägsta och 6 den högsta nivån för inbrottsskyddande dörrar, oberoende av material och konstruktion.

Inbrottsskyddande dörrar (säkerhetsdörrar) kan vara provade och intygade enligt SS

817345 eller SS-EN 1627. En översikt över intygade dörrar hittas på www.sbsc.se eller i "Säkerhetsguiden" från SSF.

GLE (Godkänd Låsenhet)

I ett objekt som ska skyddas mot inbrott eller mot obehöriga krävs det att lås och beslag är utprovade så att de motsvarar de krav som kravställaren har. De ska motstå olika inbrottsmetoder och vara tillverkade så att de uppfyller ställda krav på funktion och livslängd. Godkänd Låsenhet, GLE är ett begrepp som ofta används

presenteras på marknaden och dessvärre ibland presenteras dessa på ett sätt som gör att man kan luras att tro att de är ingående komponenter i en GLE! Detta beror förmodligen på okunskap hos tillverkare/leverantör, något som dessvärre kan drabba projektörer och slutkund. ■

i dessa sammanhang. Begreppet kommer från försäkringsvärlden där det använts under många år och bygger på en klassificering enligt normen SSF 3522. Godkänd Låsenhet avser inte enbart låshuset hela enheten, låshus och slutbleck, cylinder samt förstärkningsbehör. För att få kallas Godkänd Låsenhet måste kraven i SSF 3522 lägst klass 3 uppfyllas.

Hela enheten testas efter olika provnings- och kravstandarder och intygas sedan enligt SS 3522.

Förteckning över produkter som kan ingå i en Godkänd Låsenhet finns i SSFs publikation "Säkerhetsguiden" samt på www.sbsc.se

OBS! Se upp med klasser, Grades och motståndsklass, MK (Resistance Class, RC). Det är lätt att blanda ihop de olika klassbegreppen om man inte vet vad som avses.

- Skyddsklasser är det man pratar om när det gäller det totala skyddet på ett objekt.
- Produktklass är den klass enligt specifik produktstandard som en artikel uppfyller.
- Produktstandard som bygger på europastandard använder "Grades" och "Resistance Class" istället för klasser. Grade, RC och klass stämmer sällan överrens. I SSF 200 samt i SSF Säkerhetsguide finns översättningsnycklar mellan Grade, RC och klass för till exempel dörrar och galler med mera.

Exempel: I skyddsklass 2 krävs lås i lägst klass 3 enligt SSF 3522 och förstärkningsbehör i lägst klass 4. En dörr i klass 2 enligt SS 817345 motsvaras av MK 3 enligt SS-EN 1627.

SSF 3522 innehåller numera även provnings/klassningsmetoder för elektromekaniska lås samt flerpunktslås (Multi Point Locks).

Symbolen för evig kärlek: Kärlekslås

Ett romantisk och bestående sätt att föreviga sin kärlek för varandra. ABUS har de rätta låsen och symbolen för evig kärlek!

Traka Touch – det nya online-systemet för nyckeladministration

Traka Touch nyckeladministration.

Till Traka Touch-skåpen finns numera serverprogramvaran Traka WEB, med online-funktion.

Nya och befintliga Traka Touch-skåp kan nu anslutas till kundens nätverk och administreras via ett webgränssnitt i exempelvis surfplatta, mobilte-

lefon eller PC. Skärmen på skåpen går fortfarande att använda parallellt, den stora skärmen underlättar läsbarheten både för administratörer och nyckelanvändare.

Administratörerna kan exempelvis läsa loggar eller ändra behörigheter snabbt direkt på skåpet utan att ha tillgång till PC eller nätverk. Allt synkroniseras till server och speglas i Traka webb till den region skåpet tillhör.

För slutanvändare som ska hämta nycklar är den kraftfulla sökfunktionen till stor nytta då man kan söka efter en knippa till ett visst objekt eller en lokal utan att behöva veta exakt på vilken plats den hänger. Om man inte vet var en viss knippa är kan systemet söka på vilken person som har den just nu samt även via tydliga ikoner se om den är för sent inlämnad. Finns låsta positioner kan man också förhindra att personer som har tillgång till skåpet tar en nyckel de är obehöriga till. ■

M5 stödjer nu elektronisk personalliggare

RCO Security lanserar nu version 5.39.1 av administrationsprogrammet

R-CARD M5. Den nya versionen innehåller flera förbättringar och nyheter – framför allt stödjer nu M5 myndighetskravet på elektronisk personalliggare inom byggbranschen.

Det nya kravet infördes 1 januari i år och innebär att den som bedriver byggverksamhet varje dag måste anteckna i personalliggaren vilka som är verkssamma på byggarbetsplatsen och när de har börjat och slutat varje arbetspass – allt i syfte att motverka svartarbete

och främja en sundare konkurrens.

Med tilläggslicensen R-CARD M5 EPL kan M5-systemet användas för just elektronisk närvaroregistrering vilket innebär att det nya lagkravet uppfylls. EPL-licensen har bland annat stöd för XML-export (Skatteverkets standard vid digitalt informationsutbyte) av skatteunderlag med filter för period, företag, person samt ögonblicksbild.

R-CARD M5 används för administration och programmering av R-CARD 5000-passersystem från RCO Security. M5 är en lättnavigerad och logiskt uppbyggd programvara med möjlighet till anpassningar utifrån enskilda behov. Installation kan göras på en fristående dator eller på en server i nätverk med möjlighet för flera klienter/operatörer att administrera systemet. ■

Weather Proof, WP Väderskyddade hänglås i klass 2, 3 och 4

Assa WP vattentäta hänglås.

Den nya serien hänglås, som Assa valt att kalla WP, är utvecklade för att möta Nordens hårda väderförhållanden.

Med tätande O-ringar vid bygel, i låset och över nyckelhålet är Assa WP hänglås helt vattentätt och avsett för utomhusbruk oavsett regn och blåst. Låsen har även en god beständighet mot rost och uppfyller de högsta kraven på korrosionstålighet. Hänglåsen finns med både kort och lång bygel i klasserna 2, 3 och 4. Samtliga är klassade enligt IP68. ■

Ny miljöklassad låsspray från Assa

Miljövänlig låsspray.

Vid underhåll av låssystem används stora mängder låsspray i Sverige och världen, vilket i sin tur bidrar till växthusgaser och en global uppvärmning.

Nu har Assa lanserat en ny låsspray med miljöklassad drivgas och en speciell ventil. Ventilen tillser att rätt mängd smörjmedel doseras vid varje tillfälle, bra för miljön och för att minska risken för översmörjning av låscylindern.

Kraven på miljöklassade produkter från företag och organisationer blir allt högre och inom detta område ligger Assa långt framme, säger Erik Johnsson på Assas produktenhet Cylinder. ■

OLDA® INNOVATION AB
Del av RZ-gruppen ISO 9001:2008 & ISO 14001:2004 certifierade

Besök vår monter nr. 2-521
på Fensterbau mässan

**FENSTERBAU
FRONTALE**

Nürnberg 16-19 mars 2016

RZ OLDA Innovation AB utvecklar och tillverkar dörrbeslag med hög kvalitet.
info@olda.com www.olda.com tel: 031-26 68 92

DORMA

KUNSKAP, KOMPETENS
OCH KVALITET

DORMA levererar helhetslösningar för säkerhet och trygghet till alla typer av fastigheter. För alla dörrmiljöer, ute som inne, garanteras godkända lösningar efter just dina behov. www.dorma.com

SHG Årsmöte 2016

VÄLKOMNA! Mats Nykom hälsar alla SHG medlemmar välkomna till årsmöte.

Svenska Högsäkerhetsgruppen, SHG, är sedan ett antal år en sektion inom SLR. SHG organiserar certifierade värdeförvaringstekniker runt om i landet och har i dag ett 60-tal medlemmar. Certifieringen är en så kallad tredjepartscertifiering och sker mot en fastställd kravnorm, certifieringen utförs i dag av två olika certifieringsorgan.

Traditionellt har SHG haft sitt årsmöte i samband med SLRs årliga kongress, men under 2015 beslutade SHG att förlägga sitt årsmöte till SLRs utbildningsdagar. Detta då huvuddelen av medlemmarna oftast är samlade på dessa utbildningsdagar för att delta på information och kurser. Det blir då enklare och smidigare för alla parter att även hålla årsmötet på SLR utbildningsdagar när huvuddelen av medlemmarna ändå är samlade.

Drygt 40 av medlemmarna fanns på plats och både formalia samt olika diskussionspunkter avhandlades. SHGs ordförande Mats Nykom omvaldes på ordförandeposten och även de övriga i

styrelsen omvaldes.

Under senare år har ett konstruktivt och nära samarbete med myndigheter, normutfärdare och kravställare gett gott resultat. Det genomförs nu återkommande möten där bland annat utbildningsfrågor, författningsskrifter och kravstandarder diskuteras och ett stort fokus finns även på informations-spridning. Att få ut information om den certifierade värdeförvaringsteknikerns unika kunskaper till exempel lokala vapenhandläggare samt säkerhetsansvariga på olika myndigheter är mycket viktigt.

På årsmötet diskuterades hur nyrekrytering till yrket kan säkerställas. Det har varit lite av "Moment 22" gällande detta då enbart medlem i SHG har haft rätt att delta på kurser och informationsträffar. Det blir då svårt att som ny ta åt sig utbildning och information. På årsmötet beslöts därför att varje medlem ska ha rätt att ta med sig en "lärling" på SHGs kurser. Denne lärling ska handledas av medlemmen som också ansvarar för att information och kunskaper inte missbrukas. Det beslöts också att det tillsätts en arbetsgrupp som ska ta fram en utbildningsplan för blivande värdeförvaringstekniker, denna grupp kommer att bestå

VÄLKOMNA! Owe Bengtsson (tvåa från vänster) en av grundarna av SHG samt lärare på SHG materielkurs.

Fyllsatt på SHG årsmöte 2016.

av SHG styrelse, Owe Bengtsson utbildare SHG, samt Håkan Dosé som representant från producentledet.

Ett problem med utbildning för denna yrkeskår är att hitta utbildningsmateriel och lokaler. Det finns inte direkt något överskottslager med ett gratis utbud av högsäkerhetslås, valvdörrar och värdeförvaringsenheter, lämpliga för till exempel borrh- och dyrkövningar! Materielen är dessutom oftast otymplig och tung vilket begränsar möjligheten till att transportera utrust-

ning. Förslag på lösningar runt detta gavs på årsmötet och arbetsgruppen ska nu titta på dessa förslag för att praktiskt lösa frågan om utbildningsmateriel och lokaler.

På årsmötet beslutades även att det från och med 2017 införs obligatorisk närvaro på informationsmöten anordnade av SHG. Detta införs då det är av största vikt att alla har/får samma och aktuell information gällande författningsskrivningar, lagar och standarder med mera. ■

SVENSK BRAND & SÄKERHETS
CERTIFIERING AB

CERTIFIERING

— BEVISAR ATT MAN ÄR BÄTTRE ÄN ANDRA!

Kontakta oss för ytterligare information
Svensk Brand- och Säkerhetscertifiering AB
Tel: 08-783 70 70
www.sbsc.se
www.sakerhetsleverantorer.se

Säkerhetspolisen

Vi söker en

låstekniker

Läs mer på www.sakerhetspolisen.se

©Tivedskryss/PANO26

BARNLEK	MÅLAT ÄR ETT TURKISKT FOLK	LAG I ITALIEN	KAN SITTA I	ÄR DENNA BILD FRÅN	DEN ÄR GLAN- SIG	VIRRIG BLIR BE- ARBET- TADE	REVEL FÄRLÄT BRUKAR BRUK	BRUKAR VI JUBI- LÄRER	RÅ MED HASTIG- HET	GLÄSS PÅ FÄLTET	SMÄLTA
				KRAFT- ÄMNET				PAPPERS- LAPPAR			
STILLA			RYMMER MÅNGA			SKA GÖ- RA EN FRISK	TOPP I SNÖN SAKNAR VÄRDE			DESS FORM KAN VARA KONKAV	STRÅ
GER ENERGI								KRUK- VÄXT			
								KÄNNA PÅ SIG			
DALA- SÄNG			DE ÄR ÄLDRE					BAS FÖR KVINNA ALLAN POE		FISKTYP	
			FYLL- HJÄLP							RÄTTS- PLATS	GLAS- BRUK
ERSAT- TES AV UR			LUTA ÅT				SKILS- MÄSSO- STADEN FORSÄR		OLJUD KAN KON- STÅ I		
DAG- SEDEL	GILLAR KOTTAR				KLÄR AV SIG TEATER- DEL						GER INGEN VINST
	TROSS										
			FÖRUT- SÄTTA ID EST			DESS UPP- GIFT ÄR ATT LÄRA LUGN			RYKA		
EN RIK- TIG MES					KAN DET SKRIVAS MED			LOCKAR TILL SIG HYENOR		SÄTTA FAST DET MED SLAG	
ÄLDRE KEDJA											
		VILLE RINGA HEM			HOV- DAMER		BLÅSER KALLT		KVINNAN I FASTAN		

Var med & tävla!

Var med och tävla om en Trisslott och få chansen till en storvinst! Tre vinnare får varsin Trisslott hemskickad i brevlådan.

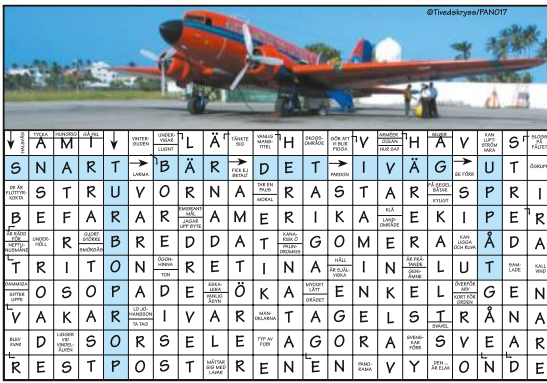
Roligt tävling – så gör du

Lös krysset ovan. Mejla svarsraden i de blå fälten tillsammans med ditt namn, adress och mejladress till: info@slr.se i ärendefältet i mejlet skriver du Kryss 1/2016. Du kan också skicka in ditt tävlingsbidrag. Skriv ner svarsraden i de blå fälten tillsammans med ditt namn och adress på till exempel ett vykort och skicka det till: SLR, Uppköparvägen 7, 120 44 Årsta. Den 29 april 2016 är sista tävlingsdag. Lösningen och vinnarna presenteras i nästa nummer av Säkerhetsinstallatören.

Vinnarna och lösningen till nr 4-2015

Stort grattis säger vi till följande tre som får varsin Trisslott: Per Öhlen, Årbrå, Olle Carlsson, Skarpnäck och Ulf Oscarsson, Södertälje. Redaktionen håller tummarna för än mer tur med lottvinsterna!

SLR WEBBUTIK MEDLEMSFÖRMÅN

Satsa på läroböcker – ett måste för den vetgirige!

SLRs läroböcker har blivit en naturlig del i undervisning och utbildning av lässmeder/säkerhetstekniker och används nu av flera utbildare. Det har tidigare inte funnits något utbildningsmateriel i ämnet och de tre böckerna är därför ett välkommet och efterlängtat hjälpmedel i undervisning mm.

De tre böckerna *Lärobok i låsteknik*, *Lärobok i Elektromekanisk låsteknik* och *Lärobok i Larmteknik* har på kort tid blivit mycket populära och säljs även till olika lässmeds företag/säkerhetsföretag som stöd i utbildning av lärlingar samt även som uppslagsverk för mer erfarna säkerhetstekniker.

Den senaste boken i serien handlar om inbrottslarm och är ett svenskt projekt, (de två tidigare böckerna bygger på underlag från Norska Lässmeds förbundets läroböcker).

Boken *Inbrottslarm* med 180 sidor rikt illustrerad text, tar ett samlat grepp om allt från lagar och regelverk till teknik och utförande.

Beställ boken redan i dag!
Gå in och beställ på www.slr.se

SALTO
inspired **access**

evva salto
ACCESS AB

INNOVATION HÅLLER DIG ETT STEG FÖRE

NYA XS4MINI

Nya XS4 Mini är mer än bara ett elektroniskt lås. SALTO presenterar nästa generations elektroniska lås. En lösning som tillfredsställer alla tänkbara behov kring dörr och användare.

Elegant design har alltid varit SALTOs varumärke. Tack vare XS4 Minis diskreta storlek, kombinerad med en modern och ren LED estetik, har vi höjt dessa redan höga standarder. Tillgänglig i två färger. Enkel och snabb installation. Med SALTOs genuina trådlösa nätverksteknologi, är vår nya SALTO XS4 Mini redo till att omdefiniera din säkerhetsvärld.

SVN data-on-card teknologi. Eliminierandet av mekaniska system innebär automatiskt sänkta kostnader.

Trådlös realtid innebär att du omedelbart kontrollerar och administrerar vem som öppnar vilka dörrar och när.

Enkel att installera och använda. Snabb ersättning av befintliga standarddörrlås utan behov av borming.

Design. Gå över till morgondagens passerkontroll-design och njut av hög säkerhet och tidlös estetik redan i dag.

RFID. NFC & smartkortteknologi låter dig integrera alla dina användares fysiska säkerhetsbehov i ett enda kort.

Kraftfull programvara för att kontrollera vem, var och när, samt realtidsöverföringar av loggfiler.

Säkerhet och pålitlig passerkontroll 24/7. Säkerställ och kontrollera varje dörr trådlöst.

Passerkontrollteknologin du kan lita på. www.evvasalto.se/

STOCKHOLM (HK)
Elektravägen 22
126 30 Hägersten
08-555 982 00

GÖTEBORG
Flöjelbergsgatan 20C
431 37 Mölndal
08-555 982 23

SUNDSVALL
Regementsvägen 4
852 38 Sundsvall
08-555 982 25

LUND
Järnåkravägen 3
222 25 Lund
08-555 982 16

SALTO SYSTEMS WORLDWIDE:

Australia, Belgium, Canada, China, Czech Republic, Denmark, France, Germany, Italy, Mexico, The Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Singapore, Slovak Republic, South Africa, Spain, Switzerland, UAE, UK, & USA.